

Europos
Komisija

PANORAMA

Dėmesio centre – Europos regioninė ir miestų politika

2019 M. RUDUO / Nr. 70

Pažangūs veiksmai skatina Danijos verslą

„REGIOSTARS“ –
AUKŠČIAUSI
APDOVANOJIMAI
IŠSKIRTINIAMS
PROJEKTAMS

VERTINAMA
SANGLAUDOS
POLITIKA
REGIONUOSE

Regioninė ir
miestų politika

PANORAMA

TURINYS

REDAKCIJOS SKILTIS. UŽ REGIONINĘ POLITIKĄ ATSAKINGAS LAIKINASIS KOMISIJOS NARYS JOHANNES HAHN APŽVELGIA NAUJOSIOS KOMISIJOS ŽADAMĄ ATEITĮ.....	3
REGIONŲ KONKURENCINGUMO INDEKSAS. KETVIRTOJOJE REDAKCIJOJE PRISTATOMI PAGRINDINIAI ES EKONOMIKOS AUGIMO REZULTATAI.....	4
„EUROBAROMETRAS“. NAUJAUSI DUOMENYS ATSKLEIDŽIA, KAD PLAČIOJI VISUOMENĖ YRA INFORMUOTA APIE ES REGIONINĘ POLITIKĄ IR JĄ VERTINA.....	9
„REGIOSTARS“. PRISTATOMI 2019 M. APDOVANOJIMŲ UŽ NOVATORIŠKUS ES PROJEKTUS FINALININKAI IR LAUREATAI.....	12
REGIONINĖ PLĖTRA IR SANGLAUDOS POLITIKA PO 2020 M. NAUJAUSIA INFORMACIJA APIE DERYBAS DĖL DAUGIAMETĖS FINANSINĖS PROGRAMOS.....	18
FINANSINĖS PRIEMONĖS. KITU FINANSAVIMO LAIKOTARPIU TURĖTŲ ATLIKTI VIS SVARBESNĮ VAIDMENĮ.....	20
DANIJA. ATIDESNIS ŽVILGSNIS Į DANIJĄ, SĖKMINGUS JOS PROJEKTUS IR VERSLO RĖMIMO SISTEMOS REFORMAS.....	22
PAŽANGIOSIOS SPECIALIZACIJOS STIPRINIMAS PORTUGALIJOJE. PORTUGALIJA VERTINA SAVO STRATEGIJĄ IR ĮTRAUKIA Į VEIKLĄ VERSLININKUS.....	30
TOLIMESNIS KURSAS MIESTŲ EUROPOS LINK. ANA LISA BONI APIE BUKARĖŠTO DEKLARACIJĄ IR BŪSIMĄ MIESTŲ DARBOTVARKĘ.....	32
„YOUTH4REGIONS“. DU JAUNI ŽURNALISTAI PASAKOJA APIE MIESTŲ ŽEMĖS ŪKIO IR SOCIALINĖS ĮTRAUKTĖS PER MUZIKĄ RĖMIMO PROJEKTUS.....	34
DUOMENŲ CENTRAS. NAUJAUSI DUOMENYS APIE SANGLAUDOS POLITIKOS INVESTICIJŲ ĮGYVENDINIMO REZULTATUS.....	38
INVESTICIJOS Į BENDRĄ MŪSŲ ATEITĮ. 8-OSIOS KONFERENCIJOS ATASKAITA DĖL SANGLAUDOS POLITIKOS VERTINIMO.....	40
2002–2017 M. ES SOLIDARUMO FONDAS. KAIP SOLIDARUMO FONDAS PADĖJO REGIONAMS ATSIGAUTI NUO POTVYNIŲ, GAISRŲ IR GAIVALINIŲ NELAIMIŲ.....	42
2-ASIS KELIONIŲ PROJEKTAS. PER ANTRĄJĮ PROJEKTĄ AŠTUONI JAUNUOLIAI LEIDŽIASI Į ATRADIMŲ KELIONĘ PER ŽEMYNĄ.....	44
SAVAIS ŽODŽIAIS. ESF LĖŠOMIS REMIAMI SOCIALINĖS INOVACIJOS PROJEKTAI ŽEMUTINĖJE SAKSONIJOJE.....	46
NAUJIENOS GLAUSTAI	47
PROJEKTAI. PRISTATOMI SĖKMINGI PROJEKTAI IŠ ITALIJOS, ISPANIJOS IR VIDURIO EUROPOS.....	48

15

30

32

34

44

50

REDAKCIJOS SKILTIS

Džiaugiuosi, kad pirmininko J.-C. Juncker prašymu iki šios Komisijos įgaliojimų pabaigos 2019 m. spalio 31 d. rūpindamasis regioninės politikos portfeliumi galiu pasisveikinti su šio numerio žurnalo *Panorama* skaitytojais.

Vyksta parengiamieji naujos sudėties 2019–2024 m. Komisijos skyrimo darbai. Europos Parlamentui teigiamai nubalsavus dėl Ursula von der Leyen kandidatūros ir politikos gairių, išrinktoji Komisijos pirmininkė stengėsi suburti savo komandą ir rugsėjo 10 d. pranešė apie preliminarų portfelių paskirstymą.

Reikalaujama, kad regioninė politika imtųsi pagrindinio vaidmens prisidedama prie Europos Komisijos pastangų užtikrinti žalesnę, sąžiningesnę ir stipresnę Europą. Pagal **Europos žaliąjį kursą** regioninė politika pirmiausia toliau remis regionų pertvarką ir perėjimą prie žaliosios ekonomikos bei technologijų pokyčius. Daugiau nei trys ketvirtadaliai regioninės politikos biudžeto jau paskirti investicijoms į pertvarką, ypač inovacijoms ir perėjimui prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, – šį dėmesį sustiprins naujasis Teisingos pertvarkos fondas.

Be to, regioninė politika labai skatins **„žmonėms tarnaujančią ekonomiką“**, o mes šiuo atžvilgiu ir toliau vadovausimės šūkiu „nepalikti nė vieno regiono ir nė vieno žmogaus užnugarėje“. Be didelių investicijų į realiąją ekonomiką (kurios šiuo metu 2014–2020 m. siekia beveik 50 mlrd. EUR), regioninė politika toliau naudosis savo priemonėmis, kurios yra skirtos specifinėms teritorijoms, pavyzdžiui, skurdžioms miestų teri-

torijoms, pasienio arba atokiausiems regionams, ir, žinoma, ES solidarumo fondu. Norima užtikrinti, kad Europos piliečiai turėtų panašias galimybes, kad ir iš kur būtų atvykę, kur begyventų ar dirbtų.

Regioninė politika taip pat bus labai svarbi kuriant **„prie skaitmeninio amžiaus prisitaikiusią Europą“**, nes pusė 2021–2027 m. ERPF investicijų įgyvendinant šimtus brandžių pažangiosios specializacijos strategijų skiriama pažangesnei Europai, įskaitant skaitmeninimą.

Galiausiai didžiuojuosi tuo, kad regioninė politika taip pat labai prisidės prie Komisijos pastangų **„burti žmones“** ir **„leisti nacionaliniams, regioniniams bei vietos subjektams spręsti klausimus ten, kur jie juos gali spręsti geriausiai“**, aktyviai sudarydama jiems sąlygas įgyvendinti mūsų Europos prioritetus. ■

Johannes Hahn

Už regioninę politiką atsakingas Europos Komisijos narys

2019 m. RKI. Regionų konkurencingumo tendencijų apžvalga

Neseniai paskelbtas ketvirtasis regionų konkurencingumo indeksas, pagal kurį stebimas konkurencingumo lygis visuose ES regionuose.

Per pastarąjį dešimtmetį regionų konkurencingumo indeksu (RKI) Europos Sąjungoje NUTS-2 lygmeniu vertinti svarbiausi konkurencingumo veiksniai 268 regionuose. 11 komponentų apimančiu indeksu registruojami darniam vystymuisi, našumui ir gerovei svarbūs aspektai. Šis išskirtinis indeksas suteikia tokių įžvalgų apie šalį, kokių negalima užregistruoti jokiais nacionaliniais konkurencingumo indeksais.

Per 2019 m. spalio 7 d. Briuselyje (Belgijoje) vykusią Europos regionų ir miestų savaitę paskelbtas naujausios redakcijos RKI patvirtina policentriškumą ir didelę tos pačios šalies žemių ir regionų įvairovę. Nors nuo pasaulio finansų krizės praėjo dešimtmetis, skirtumai tarp ES šiaurės vakarų ir pietryčių tebėra aiškūs ir matomi.

Šalyse, išskyrus Nyderlandus, Italiją ir Vokietiją, paprastai konkurencingiausi yra sostinių regionai. Geriausias šios redakcijos RKI rezultatus pasiekė Stokholmo regionas, po jo rikiuojasi Londonas su plačiaja savo susisiekimo zona ir Utrechtas – šie du miestai dalijasi antrąja vieta.

Kaip ir pagal ankstesnių redakcijų RKI, dauguma pirmaujančių regionų yra sostinės arba didelės metropolinės teritorijos, kurios dėl savo aglomeracijos ir ryšių tarp ekonominės veiklos bei žmogiškojo kapitalo tampa augimo ir konkurencingumo varikliais.

Stebėseną laiku

Dabar, turint keturių laikotarpių duomenis – remiantis keturiomis indeksu redakcijomis – galima stebėti regionų konkurencingumo tendencijas bei pokyčius nuo tada, kai indeksas buvo paskelbtas pirmą kartą 2010 m. Apskritai visų keturių redakcijų regionų konkurencingumo indeksui staigūs ir dideli pokyčiai nebūdingi.

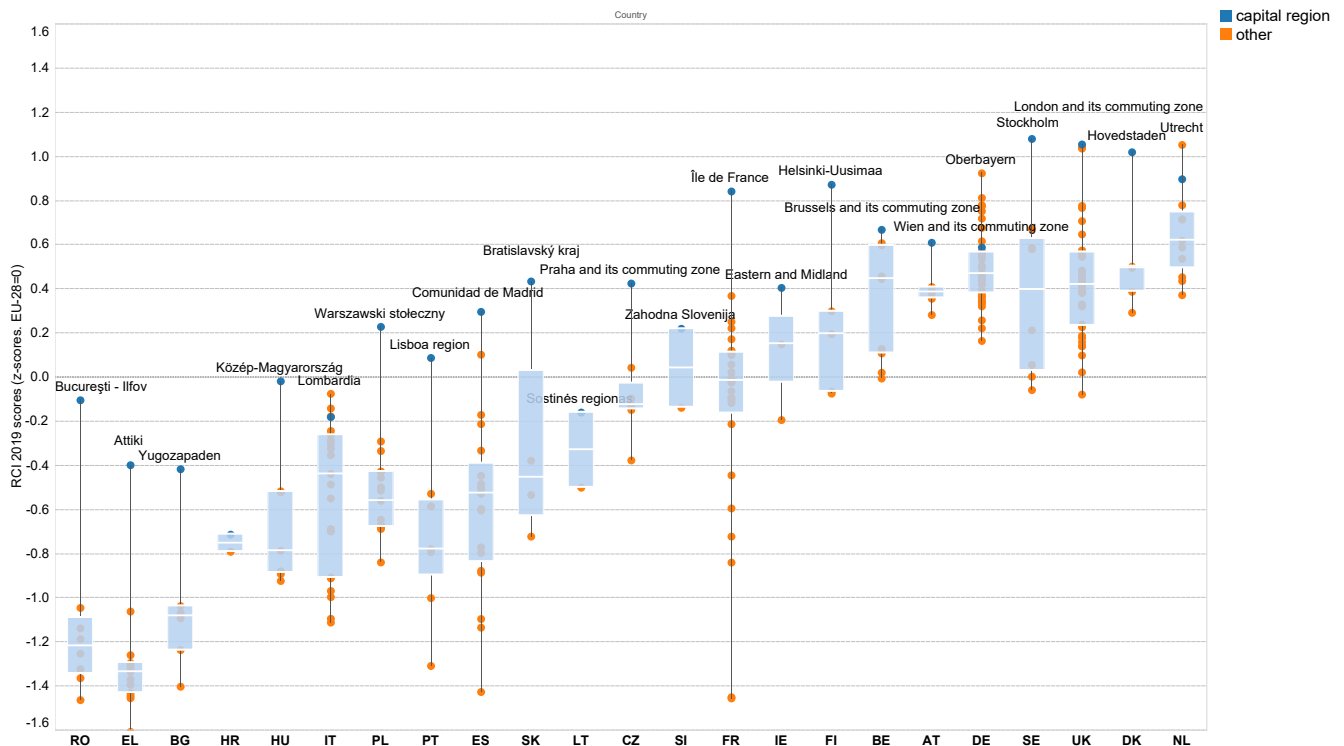
Regionų rezultatai kiekvienoje šalyje ilgainiui paprastai išlieka gana stabilūs, nors kai kada matyti nedidelė geriausių rezultatų pasižyminčio, paprastai – sostinės regiono, ir kitų šalies regionų konvergencija. Pavyzdžiui, Švedijoje stabilų aukštą balą turintį Stokholmą pamažu pasivijo kiti trys pirmaujantys šalies

regionai. Tačiau atotrūkis tarp Bukarešto regiono ir kitų Rumunijos regionų per pastarąjį dešimtmetį išliko akivaizdžiai didelis, nors padėtis trijuose konkurencingumo atžvilgiu jam artimiausiuose regionuose nuolat gerėjo. RKI tinklalapyje pateiktos naujos sąveikos internetinės priemonės, kuriomis galima lyginti įvairių regionų konkurencingumą laiko ir erdvės atžvilgiais.

„Dauguma pirmaujančių regionų yra sostinės arba didelės metropolinės teritorijos, kurios dėl savo aglomeracijos ir ryšių tarp ekonominės veiklos bei žmogiškojo kapitalo tampa augimo ir konkurencingumo varikliais.“

Nuo tada, kai RKI buvo paskelbtas pirmą kartą, vis daugiau ES regionų šiuo indeksu ir jo komponentais naudojasi norėdami pasilyginti save su kitais ES regionais arba su ES vidurkiu. Indeksas taip pat pasirodė esąs naudingas lyginant vieną regioną su kitais panašaus ekonomikos išsivystymo lygio regionais. Pavyzdžiui, bendrasis mažiau išsivysčiusio regiono balas gali būti mažesnis, bet apskritai jo rezultatai gali būti geresni už panašiu bendruoju vidaus produktu (BVP) vienam gyventojui pasižyminčių regionų rezultatus. Ir atvirkščiai: labai išsivysčiusio regiono balas gali būti aukštas, bet jo rezultatai vis tiek gali būti ne tokie geri, kokie paprastai būdingi panašaus turtingumo regionams.

2019 m. RKI balų pasiskirstymas šalyse

Pirmiau pateiktame paveiksle nurodytos tik daugiau nei vieną regioną turinčios šalys.

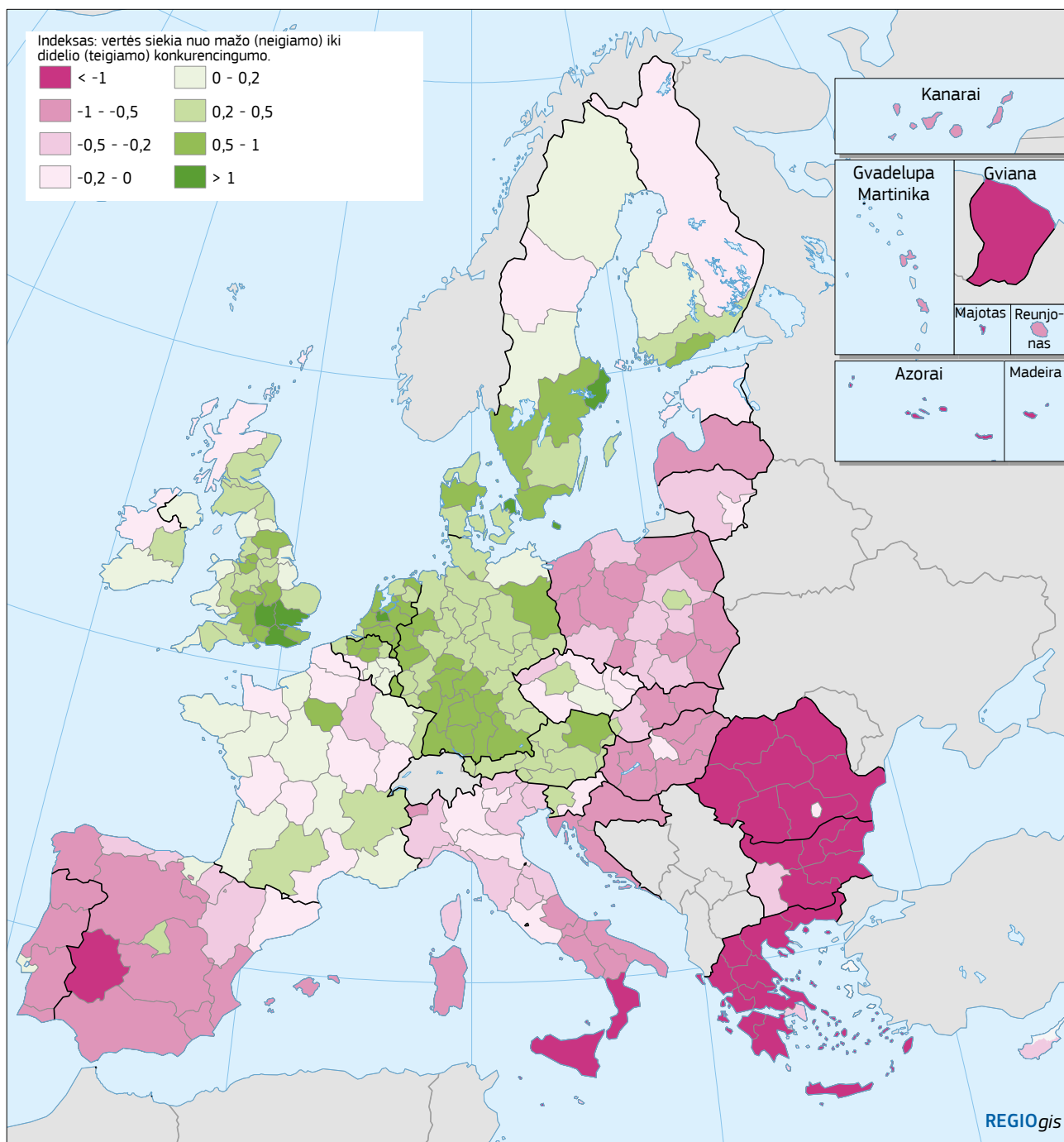
Nurodytas geriausio šalies regiono pavadinimas. Nuspalvinti langeliai apima 50 % kiekvienos šalies regionų.

Tos pačios šalies žemėse ir regionuose esama daug skirtumų. Šalyse, išskyrus Nyderlandus, Italiją ir Vokietiją, paprastai konkurencingiausi yra sostinių regionai. Nyderlanduose ir toliau pirmauja Utrechts, antroje vietoje – Amsterdamas. Italijoje ir toliau pirmauja Lombardijos regionas, o Vokietijoje – Aukštutinė Bavarija (Miuncheno regionas). Italijoje, Ispanijoje ir Belgijoje regionų konkurencingumo lygiai labai skiriasi, bet, kaip matyti iš langelių, kurie apima 50 % kiekvienos šalies regionų, visuose kiekvienos šalies regionuose jie pasiskirstę beveik vienodai.

Regionų konkurencingumo indeksas – 2019 m. RKI

Skirtumai tarp ES šiaurės vakarų ir pietryčių tebėra aiškūs ir matomi net praėjus dešimtmečiui nuo krizės. 2019 m. redakcijos regionų konkurencingumo indekso rezultatai patvirtina

policentriškumą, nes daugelyje ES vietovių sostinių ir metropoliniams regionams sekasi itin gerai. Erdvinis konkurencingumo lygių pasiskirstymas dera su ankstesnių redakcijų RKI.

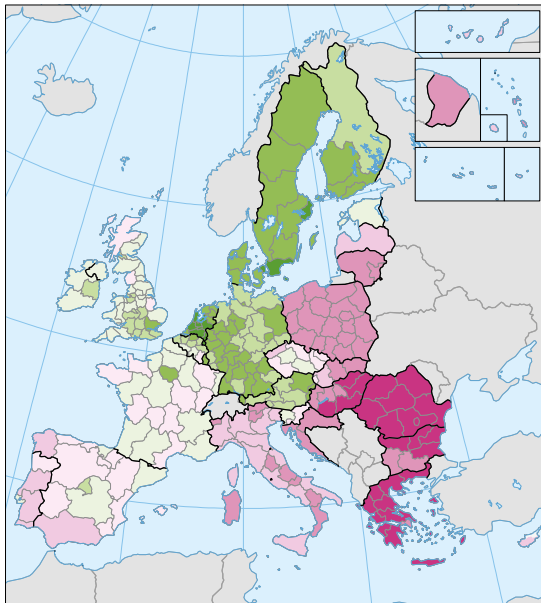

ES 28 = 0.

Šaltinis – Regioninės ir miestų politikos GD.

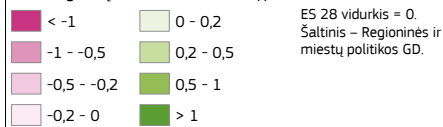
© Administracinių sienų asociacija „EuroGeographics“

2019 m. regionų konkurencingumo indeksas. Grupių balai

Baziniai rodikliai kartu

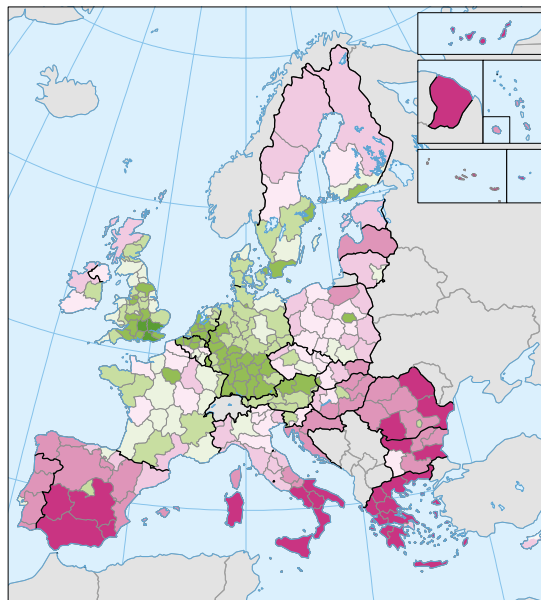
Indeksas: vertės nuo neigiamos iki teigiamos apskaičiuotos atsižvelgiant į standartinius nuokrypius.

Regionų konkurencingumo indeksą sudaro vienuolika įvairių konkurencingumo aspektus apibūdinančių rodiklių, kurie suskirstyti į tris grupes:

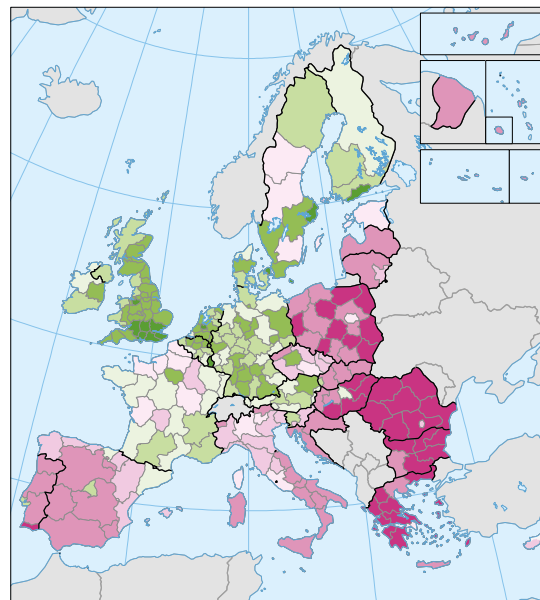
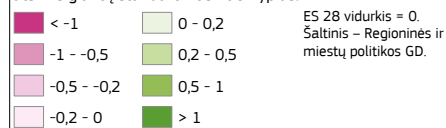
- bazinę grupę sudaro penki rodikliai: institucijos, makroekonominis stabilumas, infrastruktūra, sveikata ir pagrindinis ugdymas;
- efektyvumo grupę sudaro aukštasis mokslas, mokymas ir mokymasis visą gyvenimą, darbo rinkos efektyvumas ir rinkos dydis;
- inovacijų grupę sudaro technologinė parengtis, verslo išsivystymas ir inovacijos.

Trijuose žemėlapiuose pavaizduotas erdvinis bazinių, efektyvumo ir inovacijų poindeksių pasiskirstymas. Kaip ir ankstesnėse redakcijose, bazinės grupės skirtumai šalyje mažiausi, o efektyvumo ir ypač inovacijų grupės skiriasi labiau. Bazinė grupė palyginti homogeniškesnė dėl dviejų priežasčių. Pirmą, du iš penkių bazinės grupės rodiklių vertinami tik nacionaliniu lygmeniu. Antra, į šią grupę patenka pagrindiniai konkurencingumo veiksniai, pavyzdžiui, infrastruktūra, sveikata ir pagrindinis ugdymas, todėl visoje Europoje tikėtinas tam tikras homogeniškumas. Tačiau inovacijų grupėje matoma didesnė įvairovė rodo esminius įvairių šalių ir tos pačios šalies regionų ekonomikos inovacijų pajėgumų skirtumus.

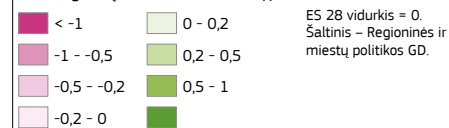
Efektyvumo rodikliai kartu

Indeksas: vertės nuo neigiamos iki teigiamos apskaičiuotos atsižvelgiant į standartinius nuokrypius.

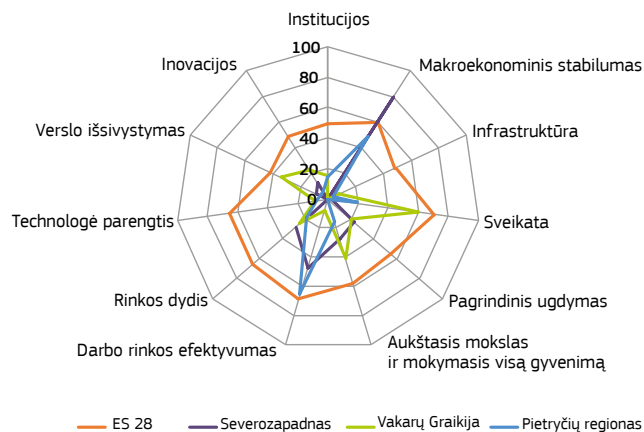
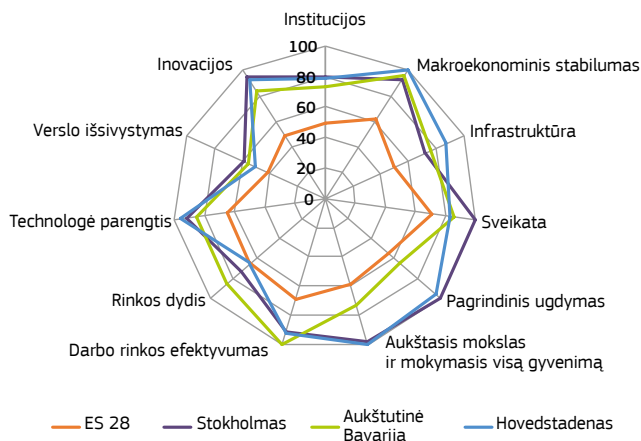
Inovacijų rodikliai kartu

Indeksas: vertės nuo neigiamos iki teigiamos apskaičiuotos atsižvelgiant į standartinius nuokrypius.

Regionų rezultatai pagal vienuolika RKI rodiklių suteikia dar išsamesnės informacijos. Pavyzdžiui, toliau pateiktame paveiksle lyginami trys iš dešimties pirmaujančių regionų – Stokholmas (SE), Aukštutinė Bavarija (DE) ir Hovedstadenas (DK) (kairioji tinklinė diagrama) –, kurių BVP vienam gyventojui indeksas viršija 160 (ES 28 = 100), ir trys iš dešimties prasčiausiais rezul-

tatais pasižyminčių regionų – Severozapadnas (BG), Vakarų Graikija (EL) ir Pietryčių regionas (RO) (dešinioji tinklinė diagrama) –, kurių BVP vienam gyventojui neviršija 50 % ES vidurkio. Pirmiausia pažymėtina, kad pirmaujančių regionų tinklinė diagrama yra taisyklinga, beveik sferiška, o prasčiausius rezultatus pasiekusių regionų diagrama labai netaisyklinga.

KONKURENCINGUMO RECEPTAS PAGAL ANĄ KARENINĄ

Neseniai atlikta pagrindinių regionų ekonomikos augimo veiksnių analizė rodo, kad ekonomikos sėkmę lemia ne puikūs rezultatai tik vienoje arba nedaugelyje sričių, bet keliose srityse vienu metu. Tai mums primena tai, ką būtų galima vadinti Anos Kareninos principu: „Visos laimingos šeimos panašios viena į kitą, kiekviena nelaiminga šeima yra nelaiminga savaip.“ (Ana Karenina, L. N. Tolstojus). Kitaip tariant, vieno veiksnio trūkumai lemia platesnio pobūdžio silpnumą.

Rezultatų palyginimas

Kad kiekvieną regioną būtų lengviau lyginti su panašiais regionais, dabar RKI tinklalapyje paskelbtos patobulintos rezultatų suvestinės. Tai informacijos suvestinės – kiekvienam regionui po vieną –, kuriose pristatomi atitinkamo regiono RKI ir visų jo komponentų balai bei reitingai. Be to, regiono rezultatai lyginami su panašios ekonomikos regionų grupe, sudaryta iš 15 regionų, kurių BVP vienam gyventojui panašiausias į analizuojamojo regiono BVP.

Su šiomis rezultatų suvestinėmis, tinklinėmis diagramomis, laiko palyginimo analize, metodiniais dokumentais ir duomenų lentelėmis galima susipažinti RKI tinklalapyje.

RKI grindžiamas Pasaulio ekonomikos forumo kasmet rengiamo Pasaulinio konkurencingumo indekso metodu ir yra pritaikytas prie regioninio ES lygmens. Jam taikomos vienuo-

lika 2019 m. redakcijoje aprašytų konkurencingumo aspektų pagal 74 regioninius rodiklius, kurie daugiausia apima 2015–2017 m. laikotarpį, o kai kurie naujesni – 2018 m. Jie rodo įvairius konkurencingumo ir darnaus vystymosi veiksnius, įskaitant inovacijas, valdymą, transporto ir skaitmeninę infrastruktūrą, sveikatą ir žmogiškąjį kapitalą.

Sudarant RKI taip pat atsižvelgiama į regiono ekonominę plėtrą. Mažiau išsivysčiusiuose regionuose daugiau dėmesio skiriama pagrindiniams konkurencingumo veiksniams, o labiau išsivysčiusiuose regionuose – inovacijų veiksniams. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://europa.eu/!VJ69cd>

Piliečiai išsako savo nuomonę apie ES regioninę politiką

Tirdamas europiečių informuotumą apie ES regioninę politiką ir požiūrį į ją, šiemet birželio mėn. Regioninės ir miestų plėtros generalinis direktoratas telefonu per dešimties dienų laikotarpį apklausė daugiau kaip 27 000 ES piliečių.

Susijusi ataskaita grindžiama keturiomis ankstesnėmis apklausomis: 2017 m. birželio mėn. greituoju „Eurobarometro“ tyrimu Nr. 452 (FL452); 2015 m. birželio mėn. greituoju „Eurobarometro“ tyrimu Nr. 423 (FL423); 2010 m. birželio mėn. tyrimu FL298¹ ir 2013 m. rugsėjo mėn. tyrimu FL384².

Pradedant tyrimą klausiami, ar respondentai yra girdėję apie kokius nors jų vietovėje vykdomus ES lėšomis bendrai finansuojamus projektus, ir, jei taip, ar, jų nuomone, šie projektai darė teigiamą arba neigiamą poveikį. Paskui respondentų teiraujamasi, ar jiems pažįstami du ES regioniniai fondai ir ar kuris nors ES lėšomis finansuojamas projektas jiems buvo naudingas asmeniškai. Atliekant šį tyrimą, taip pat sužinoma apie informacijos šaltinius, kuriais respondentai naudojami norėdami sužinoti apie šią politiką.

Toliau tiriant aiškinamasi, kaip piliečiai vertina ES regioninės politikos prioritetus: respondentų klausiami, kuriems geografiniams regionams ir investicijų sritims ES turėtų skirti daugiausia dėmesio ir kas turėtų priimti sprendimus dėl regioninių investicijų.

Galiausiai aiškinamasi, kiek visuomenė yra informuota apie tarpvalstybinį bendradarbiavimą, įskaitant keturias Baltijos jūros regione, palei Dunojų, Adrijos ir Jonijos jūrų regione ir Alpių regione įgyvendinamas ES makroregionines strategijas, iniciatyvą INTERREG ir atokiausius ES regionus.

Taikant greituųjų „Eurobarometro“ tyrimų metodiką, 2019 m. birželio 3–13 d. Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato vardu telefonu (mobiliojo ir fiksuotojo ryšio linijomis) gimtąja kalba buvo apklausti 27 144 ES respondentai iš įvairių socialinių ir demografinių grupių.

Pagrindiniai 2019 m. „Eurobarometro“ tyrimo apie regioninę politiką rezultatai vaizdžiai pristatomi dviejuose toliau pateiktuose infografikuose.

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://europa.eu/!tr88kq>

http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_298_en.pdf
http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_384_en.pdf

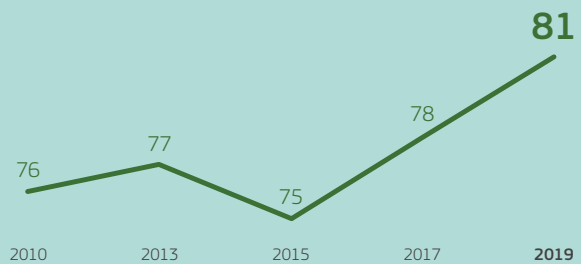
Mūsų kartu kuriama Europa

Europos regioninė politika

RESPONDENTŲ, ŽINANČIŲ APIE ES PROJEKTUS IR SAKIUSIŲ,
KAD ŠIE PROJEKTAI **DARĖ TEIGIAMĄ POVEIKĮ**, DALIS

Informuotumas

Europiečiai mano, kad
**ES projektai daro teigiamą
poveikį jų gyvenimui**

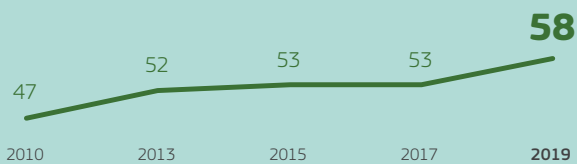
Vis daugiau žmonių **žino apie jų
regionuose vykdomus ES projektus** ...

... Devyniose valstybėse narėse informuotumas
apie ES finansuojamus projektus **viršija 60 %**.

Investicijos

Trys iš penkių europiečių sutinka
su tuo, kad **ES finansavimas
turėtų būti prieinamas
VISUOSE regionuose**

Dauguma jų mano, kad ES **turėtų teikti pirmenybę** ...

... regionams, kuriuose
yra **didelis nedarbas**

69%

... **skurdžioms**
miestų vietovėms

54%

... **atokioms** kaimo arba
kalnuotoms vietovėms

52%

Piliečiai norėtų, kad ES **investuotų į** ...

... švietimo,
sveikatos arba
socialinę infrastruktūrą

91%

... aplinką

90%

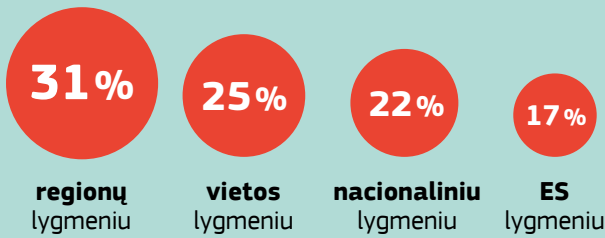

Tai atitinka 2021–2027 m. laikotarpio
finansavimo prioritetus.

Valdymas

Svarbūs sprendimai dėl ES regioninio finansavimo priimami arti piliečių

Europiečiai pritaria šiam decentralizuotam valdymui

SPRENDIMAI DĖL ES REGIONINĖS POLITIKOS PIRMAUSIA TURĖTŲ BŪTI PRIIMAMI ...

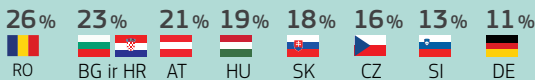
Regionų bendradarbiavimas

Kiekviename makroregione dalyvaujančių valstybių narių informuotumo lygiai

Bendradarbiavimas Baltijos jūros regione

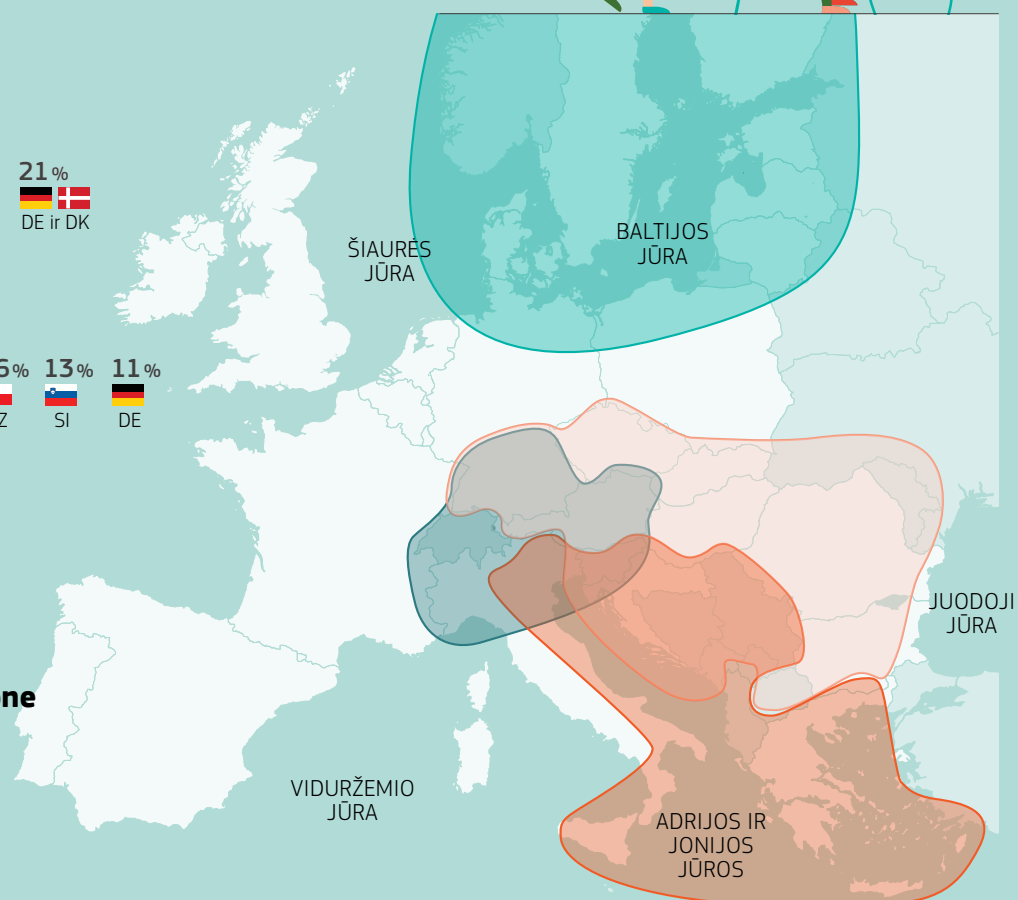
Bendradarbiavimas Dunojaus regione

Bendradarbiavimas Alpių regione

Bendradarbiavimas Adrijos ir Jonijos jūrų regione

Atokiausi regionai

Europos Sąjunga už Europos: žinomiausi atokiausi regionai

Informuotumo lygis

Kanarų salos

10%

Martinika

6%

Prancūzijos Gviana

5%

Gvadelupa 5%

Reunjonas 5%

Madeira 4%

Azorai 4%

Majotas 1%

1%

Sen Martenas

REGIOSTARS

2 0 1 9

Nepriklausoma žiuri komisija, kuriai buvo pavesta išsiaiškinti išskirtiniausius Europos projektus, atrinko **dvidešimt keturis šių metų REGIOSTARS apdovanojimų finalininkus**. Apdovanojimai kiekvienos iš penkių pagrindinių projektų kategorijų ir viešojo balsavimo nugalėtojams buvo įteikti per spalio 7–10 d. Briuselyje, Belgijoje, vykusią 2019 m. Europos regionų ir miestų savaitę.

2019 m. apdovanojimų kategorijos:

- ★ SKAITMENINĖS TRANSFORMACIJOS SKATINIMAS
- ★ RYŠYS TARP „ŽALIA“, „MĖLYNA“ IR „PILKA“
- ★ KOVA SU NELYGYBE IR SKURDU
- ★ KLIMATO POŽIŪRIU ATSPARIŲ MIESTŲ KŪRIMAS
- ★ SVEIKATOS PASLAUGŲ MODERNIZAVIMAS

SKAITMENINĖS TRANSFORMACIJOS SKATINIMAS

Energy Cells GR – Sarbriukenas, Vokietija (INTERREG V-A Prancūzija, Belgija, Vokietija, Liuksemburgas)

Šio projekto tikslas – integruoti didelę atsinaujinančiosios energijos dalį į Didžiojo regiono elektros energijos sistemas. Kiekvienas iš keturių energetikos korių yra virtuali elektros jėgainė, subalansuojanti elektros gamybą ir vartojimą, naudodamasi saugojimo pajėgumais arba keisdamasi pertekline energija pažangiaisiais tinklais skirstomojo tinklo lygmeniu su kitais tarpusavyje susietais koriais.

<http://www.izes.de/>

Skaitmeninė biblioteka Librarium – Estremadūra, Ispanija (ERPF)

Autonominio Estremadūros regiono švietimo departamento regioninė valdžia visoms valstybės finansuojamoms ikiuniversitetinio lygmens mokykloms sudarė sąlygas nemokamai naudotis skaitmenine biblioteka Librarium. Skaitmeninių skolinimo platformų ir virtualių skaitymo klubų tikslas – propaguoti skaitymą, žiniasklaidos priemonių naudojimo ir informacijos raštingumą; mokyklose papildomai platinamos elektroninės knygų skaityklės ir planšetiniai bei staliniai kompiuteriai.

<http://librarium.educarex.es>

CONNECT innovation bai! – Irūnas, Ispanija (INTERREG V-A Ispanija, Prancūzija, Andora)

Padedant įmonėms pasirengti ketvirtajai pramonės revoliucijai – įskaitant daiktų internetą, hiperjunglumą, didžiuosius duomenis, trimatį spausdinimą, robotiką ir pan. – pagal šį projektą siekiama kurti darbo vietas ir galimybes vietos gyventojams ir taip skatinti inovacijas, kūrybiškumą bei skaitmeninę ekonomiką.

<https://www.bidasoa-activa.com/index.php>

Atvirieji duomenys Stokholmo regione – Stokholmo miestas, Švedija (ERPF)

26 regiono savivaldybės bendradarbiaudamos siekia sudaryti sąlygas visuomenei susipažinti su savivaldybių duomenimis, ypač siekdamas atsižvelgti į MVĮ poreikius skatinti inovacijas ir augimą. Jos rengia bendrus procesus ir priemones, užtikrina technines sąlygas ir bendradarbiauja su įmonėmis bei kitomis organizacijomis, siekdamas užtikrinti, kad rezultatus būtų galima skleisti nacionaliniu lygmeniu ir jais galėtų pasinaudoti visos 290 Švedijos savivaldybių.

<https://stockholm.se>

RYŠYS TARP „ŽALIA“, „MĒLYNA“ IR „PILKA“

WINNER

CobBauge – Plimutas, Jungtinė Karalystė (INTERREG Prancūzija (Lamanšas) ir Anglija)

Sukurta nauja novatoriška kompozitinių sienų medžiaga, skirta naudoti statant efektyviai energiją vartojančius, dideliu našumu pasižyminčius būstus, kuriuose patogiu bei sveiku gyventi ir kuriuos nebrangu eksploatuoti. Gaminys sukurtas remiantis senoviniu statybos metodu naudojant žemę ir plaušus, kuris, derinant kultūros paveldą su pažangiu šiuolaikišku pastatų projektavimu, buvo pritaikytas prie šiuolaikinių statybos metodų.

<http://www.cobbauge.eu/en/cobbauge-2/>

LOS_DAMA! – Miunchenas, Vokietija (INTERREG Alpių erdvės programa)

Šis projektas grindžiamas septyniais vietoje įgyvendintais bandomaisiais projektais. Pagal jį, siekiant padidinti informuotumą apie žaliųjų erdvių svarbą, šiaurinėje Vienos dalyje sukurtas tarpregioninis parkas. Patobulintą žaliają infrastruktūrą galima taikyti didinant miestų žalumą ir kituose metropoliniuose ne Alpių regionuose.

https://www.alpine-space.eu/projects/los_dama/en/home

Le réseau de chaleur Amiens Energies – Amjenas, Prancūzija (ERPF)

Siekdamas paskatinti energetinę regiono pertvarką, Amjeno miestas sukūrė priemonę, kuria naudodamasis gali gerinti kasdienį savo gyventojų gyvenimą ir užtikrinti nedidelį išmetamą anglies dioksido kiekį. Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė SEMOP remiamas 47 km ilgio šildymo linijų tinklas naudos 5 atsinaujinančiuosius energijos išteklius, kad galėtų apšildyti plotą, priylgstantį 19 000 namų.

<http://www.amiens-energies.com>

CAPTURE – Flandrija, Belgija (ERPF)

Iniciatyvos CAPTURE tikslas – suburti įvairių sričių mokslininkus, kurie bendradarbiautų su vietos, regionų, nacionaline valdžia ir pramonės atstovais, kad žiedinėje ekonomikoje kaupiant ir pakartotinai naudojant vertingus išteklius būtų galima padidinti planetos tvarumą.

<https://capture-resources.be/>

ECOMARE – Aveiras, Portugalija (ERPF)

Aveiro uostas Portugalijos Vidurio regione palei *Ria de Aveiro* pakrantės lagūną stengiasi apsaugoti biologinius jūrų išteklius ir paskatinti mėlynąsias biotechnologijas bei tvarią akvakulturą. Gelbėjami ir į laukinę gamtą išleidžiami jūrų paukščiai, jūriniai vėžliai, ruoniai ir delfinai, o mėlynoji ekonomika teikia naujas vandenyno įkvėptas paslaugas ir produktus.

<http://www.ua.pt/>

KOVA SU NELYGYBE IR SKURDU

Good support – Košalinas, Lenkija (ESF)

Projektas *Good Support* – tai novatoriška partnerystė, kuria siekiama gerinti galimybes naudotis socialinėmis paslaugomis Lenkijos Vakarų Pamario vaivadijoje. Autonominė sistema, kuri yra grindžiama kompiuteryje veikiančia internetine taikomąja programa ir yra integruota į mobiliojo telefono taikomąją programą, užmezga ryšius tarp vietos naudotojų, pavyzdžiui, savivaldybės priežiūros paslaugų teikėjų arba įmonių, globėjų, globotinių ir šeimos narių, todėl nereikia brangių telecentro paslaugų.

<http://www.ndsfund.org>

EUMINT – Bolcanas, Italija (INTERREG Italija, Austrija)

Stengiantis sustiprinti tarpvalstybinį Italijos ir Austrijos institucijų bendradarbiavimą, pagal projektą EUMINT sprendžiami socialiniai, ekonominiai, politiniai ir kultūriniai su migracija susiję sunkumai. Daugiausia dėmesio skiriama tarpvalstybinei, pilietinei integracijai ir integracijai į darbo rinką – trims pagrindiniams su prieglobsčio prašytojų ir pabėgėlių integracija susijusiems klausimams.

www.eurac.edu/eumint

Projektas WISE – Donegalas, Airija (ESF)

Projektas *Women's Integrated Skills & Employment* padeda moterims grįžti į darbą, švietimo sistemą arba imtis savarankiškos veiklos. Darbo konsultantai padeda rengti gyvenimo aprašymus (CV), rašyti motyvacinius laiškus ir pasirengti pokalbiui, tarpininkauja ieškant tinkamų darbo vietų, įsidarbinant ir ieškant mokymosi galimybių, teikia su savarankiška veikla susijusias gaires, didina pasitikėjimą, motyvacija, suteikia galimybių tobulintis ir finansuoja trumpalaikius akredituotus kursus.

<https://www.people-1st.co.uk/programmes/wise-roi>

Jacob@ccess – Chaka, Ispanija (INTERREG V-A Ispanija, Prancūzija, Andora)

Piligrimų kelią į Santjagą, vieną iš populiariausių piligrimų kelių pasaulyje, sudaro platus per 28 šalis vedančių 80 000 km ilgio kelių tinklas. Nuo praėjusio šimtmečio devintojo dešimtmečio jis susilaukė didelio tarptautinio pripažinimo, bet tebėra nepraktiškas naudoti neįgaliesiems arba judumo problemų turintiems žmonėms. Pagal projektą *Jacob@ccess* stengiamasi užtikrinti, kad kelias į Santjagą taptų prieinamesnis visiems.

<http://www.jaca.es>

Benamystės prevencija – Lahtis, Suomija (ESF)

Pagal šį projektą pirmiausia stengiamasi plėtoti miesto paslaugų struktūras ir naudotis praktine įvairių suinteresuotųjų subjektų tinklų patirtimi, siekiant pakeisti darbo kryptį ir pereiti nuo benamystės padarinių šalinimo prie benamystės prevencijos. Siekiant sukurti naujus šios srities veiklos metodus, benamystės prevencijos strategijos bus grindžiamos ekspertų patirtimi ir klientų dalyvavimu.

<https://www.ara.fi/en-US>

KLIMATO POŽIŪRIU ATSPARIŲ MIESTŲ KŪRIMAS

Climate Active Neighbourhoods – Frankfurtas prie Maino, Vokietija (INTERREG Šiaurės Vakarų Europos programa)

Vykdamas projektą CAN nuo 2016 m. energetinei renovacijai taikomas kvartalų metodas ir taip gerinami savivaldybių gebėjimai veiksmingiau įgyvendinti savo klimato politikos veiksmų strategijas. Skurdžių vietovių gyventojai vietos lygmeniu gali imtis su klimatu susijusių veiksmų, nes didinamas jų namų energijos vartojimo efektyvumas, o tai labai svarbu mažinant energijos nepriteklių ir išmetamą CO₂ kiekį.

<https://www.climatealliance.org>

CityWalk – Dornava, Slovėnija (INTERREG Dunojaus tarptautinė programa)

Pagal projektą *CityWalk* daugiausia dėmesio skiriamas paprasčiausiam judėjimo mieste būdai – vaikščiojimui, teikiamos novatoriškos vaikščiojimo galimybių koncepcijos bei sprendimai ir taip siekiama atsižvelgti į gyventojų poreikius, kovoti su klimato kaita, gerinti oro kokybę ir mažinti akustinę taršą.

<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/citywalk>

RANTA – Helsinkis, Suomija (ERPF)

Pagal projektą RANTA patvirtintas ES žiedinės ekonomikos dokumentų rinkinys ir Suomijos nacionalinis atliekų planas, siekiant rasti ir išbandyti novatoriškus pakartotinio statybinių medžiagų naudojimo metodus statinių griovimo ir ardymo etapais. Kartu su dalyvaujančiais miestais ir projekto partneriais atliekant bandomuosius atvejų tyrimus, daugiausia dėmesio buvo skiriama viešiesiems pastatams.

<http://www.gnf.fi>

Living Labs Brussels Retrofit – Briuselis, Belgija (ERPF)

Vykdamas ERPF projektą *Living Lab Brussels Retrofit* skatinama būstų renovacija Briuselyje (Belgijoje) ir šiuo tikslu kuriamos specialios eksperimentavimo ir inovacijų erdvės. Siekiant sukurti didelę ekologinės energetikos renovacijos rinką, kaupiama praktinė patirtis ir gerinamas bendradarbiavimas statybos sektoriuje.

<http://wtcb.be>

R-SOL-E – Beliščė, Kroatija (INTERREG IPA Kroatijos ir Serbijos tarpvalstybinio bendradarbiavimo programa)

Trys Kroatijos ir Serbijos vietos valdžios institucijos bendromis jėgomis siekia įrodyti, kad energijos vartojimo efektyvumą galima užtikrinti naudojant atsinaujinančiąją energiją. Projekto partneriai įrengė šešias saulės jėgaines, pastatė 100 viešųjų saulės energija maitinamų apšvietimo stulpų, elektromobilių įkrovimo stotį, parengė tvirtos energetikos veiksmų planus ir nustatė naujas kryptis.

<https://www.belisce.hr>

SVEIKATOS PASLAUGŲ MODERNIZAVIMAS

Orsi Academy – Melė, Belgija (ERPF)

Ši akademija garsėja kaip mokymo ir ekspertinių žinių centras, veikiantis naujųjų minimaliai invazinės ir robotizuotos chirurgijos metodų srityje. Gente (Belgijoje) vykdant plataus užmojo investavimo projektą, *Orsi* sukūrė unikalią ekosistemą, kurioje susibūrę gydytojai, mokslininkai, inžinieriai ir pramonės atstovai gali demonstruoti ir plėtoti novatoriškas medicinos technologijas ir taip pagerinti šiuolaikinės sveikatos priežiūros kokybę bei saugą.
<http://www.orsi.be>

eMEN – Dimenas, Nyderlandai (INTERREG Šiaurės Vakarų Europos programa)

Šiuo metu padažnėjusios psichikos ligos kelia vis didesnius reikalavimus visuomenei ir ekonomikai. Sprendžiant šią problemą, svarbus vaidmuo tenka e. psichikos sveikatai, nors, norint integruoti šią perversmą sukeliančią technologiją į psichikos sveikatos priežiūros sistemas, reikia taikyti įvairias sritis apimančią požiūrį ir bendradarbiauti tarpvalstybiniu mastu.

<https://www.arq.org/en>

Tarpvalstybinis bendruomenės paramedikų projektas – Londonderis, Jungtinė Karalystė (INTERREG V-A programa)

Bendruomenės paramedikai yra gerai parengti ambulatorijos darbuotojai, dalyvavę specialiajame mokyme, kad galėtų gydyti pacientus jų namuose ir bendruomenėse, o ne imtųsi juos į ligoninių skubios pagalbos skyrius, kuriuose ir taip daug ligonių. Pagal projektą CAWT vykdoma bandomoji veikla keturiuose atokiose / kaimo vietovėse Airijoje, Šiaurės Airijoje ir Škotijoje.

<http://www.cawt.com>

Oulu Sote Labs – Oulu, Suomija (ERPF)

Pagal šį projektą sukurta sveikatos technologijų ir socialinių paslaugų inovacijų, bandymų ir plėtros aplinka *OuluHealth Labs*. Šios laboratorijos siūlo įmonėms produktų kūrimo erdvę ir sudaro sąlygas praktiškai įgyvendinti sveikatos priežiūros bei socialinės rūpybos specialistų idėjas.

<http://ppshp.fi>

EFFIC'ASTHME – Paryžius, Prancūzija (ERPF)

Šio projekto tikslas yra geriau išmokyti 5,5 mln. Europoje astma sergančių vaikų tėvus ir taip sumažinti sunkių priepuolių bei guldyimo į ligoninę skaičių. Mobiliojoje programėlėje *Effic'As-thme* nurodyti įvairūs astmos priepuolių scenarijai, pagal kuriuos ikimokyklinio amžiaus vaikų tėvai gali lengviau atpažinti simptomus ir pasirūpinti tinkama priežiūra.

<http://ilumens.fr/>

Regioninė plėtra ir sanglaudos politika po 2020 m.

2018 m. gegužės 29 d. Europos Komisija pristatė pasiūlymus dėl 2021–2027 m. programavimo laikotarpio teisės aktų rinkinio, įskaitant Bendrųjų nuostatų reglamentą (BNR), INTERREG reglamentą, Europos tarpvalstybinio mechanizmo reglamentą ir konkrečioms fondams skirtus reglamentus dėl Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) bei Sanglaudos fondo ir „Europos socialinio fondo +“ (ESF+).

Bendrųjų nuostatų reglamente nustatytas vienas bendras taisyklių rinkinys, skirtas septyniems pasidalijamojo valdymo fondams: ERPF, Sanglaudos fondui, ESF+, Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui (EJRŽF), Prieglobsčio ir migracijos fondui (PMIF), Vidaus saugumo fondui (VSF) ir Sienuų valdymo ir vizų priemonei (SVVP). Vienas bendras taisyklių sąvadas palengvins gyvenimą programų vadovams bei paramos gavėjams ir šių fondų tarpusavio sąveiką bei jų sąveiką su kitomis ES biudžeto priemonėmis.

Pasiūlymais dėl sanglaudos politikos po 2020 m. siekiama supaprastinti ir modernizuoti politiką, padidinti jos lankstumą, bet kartu išsaugoti aiškias jos įgyvendinimo sąlygas ir užtikrinti operatyvesnį ryšį su Europos semestru. Tai rodo didelis dėmesys prioritetams, kurie padės Europai išlikti konkurencingai ir prisitaikyti prie globalizacijos bei technologijų pokyčių, o kartu suteiks daugiau manevravimo laisvės programavimo lygmeniu.

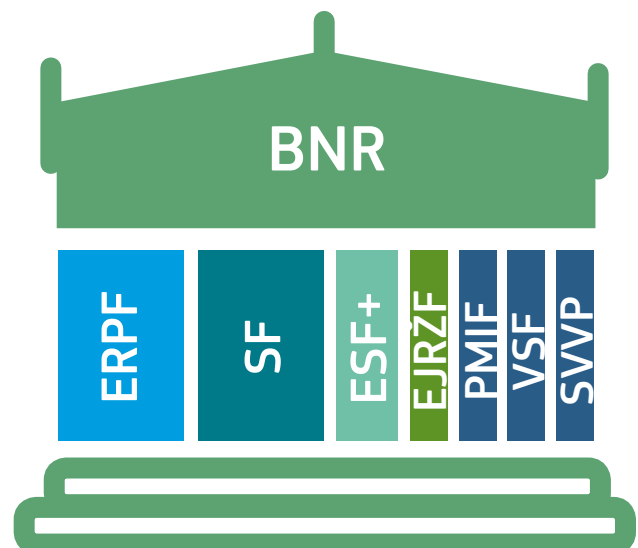
Reguliavimo pasiūlymuose pateiktas trumpesnis šiuolaikinis sąrašas su prioritetais, kuriais siekiama sukurti pažangesnę, žalesnę be anglies dioksido, socialiai atsakingesnę, geriau sujungtą ir piliečiams artimesnę Europą. Dabartinių 11 teminių tikslų skaičius sumažintas iki penkių politikos tikslų, o rengti ir įgyvendinti integruotus metodus yra paprasčiau.

Be to, pagrindinės priemonės, kuriomis politika iš tikrųjų supaprastinama, yra paskyrimo procedūros panaikinimas, vieno audito principo nustatymas, daug paprastesnių PVM taisyklių nustatymas, įtrauktos gausesnės galimybės taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą, paprastesnės finansinių priemonių taisyklės ir apskritai daug paprastesni ataskaitų teikimo, programavimo bei įgyvendinimo procesai.

Iš svarbiausių su INTERREG susijusių pokyčių būtų galima paminėti tai, kad visoms ES išorės sienoms taikomas INTERREG reglamentas, o ne skirtingų rūšių sienoms – skirtingi reglamentai, kaip buvo pagal ankstesnę sistemą. Kiti nauji aspektai apima strategiškesnį požiūrį į jūrų srities bendradarbiavimą, tarpregionines inovacijų priemones ir Europos tarpvalstybinį bendradarbiavimą. Dabar pagal tarpvalstybines programas bus galima daugiau dėmesio skirti institucijų bendradarbiavimui, sprendžiant pasienio problemas, ir investuoti į jungtines viešojo intereso paslaugas.

Bet to, Europos miestų iniciatyva sustiprino įsipareigojimus dėl Miestų darbotvarkės, nes sujungus atskiras priemones į vieną rinkinį miestams bus taikomas naujas nuoseklus požiūris.

Palyginti su 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, į pasiūlymus įtraukta mažiau prieš atrenkant projektus ir programavimo laikotarpiu įvykdytinų „reikiamų sąlygų“ ir jos yra konkretesnės. Programavimo pradžioje ir atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą taip pat bus atsižvelgiama į konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas. Pagrindiniams prioritetams telkiant ES finansavimą pagal temas, sanglaudos politika daugiausia dėmesio toliau skirs konkurencingumui svarbiems dalykams ir struktūriniam prisitaikymui prie globalizacijos iššūkių bei technologinių pokyčių ir kartu išvengs išteklių susiskaidymo.

Pagrindinės kito ES biudžeto savybės

Daugiau finansavimo
prioritetinėms sritims

Naujas ES biudžeto
apsaugos nuo finansinės su teisine valstybe susijusios rizikos
mechanizmas

Daug dėmesio Euro-
pos pridėtinei vertei ir
veiklos rezultatams

Mažiau biurokratizmo
įmonėms

Lankstesnis ir dina-
miškesnis aiškesne ir
paprastesne struktūra
pasižymintis
biudžetas

Visas programavimo procesas nukreiptas į gerus rezultatus. 2024 m. bus atlikta visų programų laikotarpio vidurio peržiūra, kad visus 2026 m. ir 2027 m. skirtus asignavimus būtų galima panaudoti remiantis programų rezultatais ir iššūkiams, nustatytais įgyvendinant Europos semestrą, ir atsižvelgiant į socialinę bei ekonominę padėtį. Taip bus užtikrinta tinkama pusiausvyrą tarp reikiamo lankstumo vykdant devynerių metų programavimo veiklą ir būtino stabilumo investavimo sistemoje.

Dabartinė padėtis

Per 2018 m. gruodžio 13–14 d. susitikimą Europos Vadovų Taryba susitarė pasistengti, kad 2019 m. rudenį Europos Vadovų Taryboje būtų pasiektas susitarimas dėl daugiamečių finansinės programos (DFP). Todėl diskusijos su Parlamentu dėl DFP, įskaitant su DFP susijusius sektorių pasiūlymų aspektus, kurie bus įtraukti į galutinę derybų schemos redakciją, galės prasidėti tik po to. Taigi, kaip žinoma iš patirties, galutinį DFP susitarimą bus galima pasiekti tik apie 2020 m. vidurį, o sektorių pasiūlymai bus baigiami rengti tik po to, daug lėčiau, nei iš pradžių skelbė Komisija.

Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė persvarstyta derybų schemą pateikė 2019 m. birželio mėn., įskaitant, be kita ko, BNR elementus ir konkrečioms fondams skirtus reglamentus, dėl kurių Taryba pozicijos dar nėra nustačiusi. Šie elementai – tai finansiniai asignavimai, makroekonominė sąlyga, asignavimų perkėlimas iš vieno fondo į kitą ir į kitas Sąjungos priemones, išankstinis finansavimas, bendras finansavimas, įsipareigojimų panaikinimas ir ERPF bei ESF+ paramos telkimas pagal temas.

Nuo tada, kai 2018 m. gegužės mėn. buvo patvirtintas sanglaudos politikos politikos teisės aktų rinkinys, teisėkūros institucijos, nustatydamos atitinkamas savo pozicijas, padarė didelę pažangą.

Per pirmąjį nuo 2019 m. vasario mėn. vidurio iki balandžio mėn. pradžios vykusį svarstymą Europos Parlamentas nustatė savo poziciją dėl visų sanglaudos politikos teisės aktų rinkinio elementų. Iš pradžių Tarybos darbas buvo lėtesnis, bet iki 2019 m. birželio mėn. ji nustatė savo poziciją dėl didžiosios dalies teisės aktų rinkinio ir patvirtino dalinį derybų įgaliojimą dėl visų BNR dalių (išskyrus su DFP susijusius elementus).

Vis dėlto dėl besibaigiančių Parlamento įgaliojimų iki 2019 m. gegužės mėn. Europos rinkimų pavyko surengti tik tris trišalius Parlamento, Tarybos ir Komisijos atstovų dialogus. Nors politinio susitarimo jiems pasiekti nepavyko, tam tikru mastu preliminariai sutarta dėl daugelio, ypač su programavimu susijusių, straipsnių. Šis procesas vėl paspartės, kai 2019 m. rudenį bus suformuotas naujasis Parlamentas. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://europa.eu/!xj38Db>

Finansinės priemonės. Kas nauja po 2020 m.?

Pagrindiniams sanglaudos politikos programų tikslams įgyvendinti naudojamos finansinės priemonės išsiskiria dviem savybėmis: atsinaujinamumu ir svarto poveikiu.

Finansinės priemonės gali būti naudingos įvairiems galutiniams gavėjams: jomis remiama daug vystymosi tikslų, o struktūriniai ir investicijų fondai (ESI fondai) gali tapti svirtu papildomiems viešiesiems ir privatesiems įnašams arba būti panaudojami pakartotinai tolesnėms investicijoms.

Platesniu ekonominiu požiūriu finansinės priemonės skirtos finansavimo spragoms šalinti ir nepakankamai optimaliai investavimo padėčiai gerinti, t. y. kai finansiškai perspektyvių projektų nefinansuoja privatusis sektorius arba jie finansuojami tik netinkamomis sąlygomis. Šiuo atžvilgiu jos tampa svarbios kaip pajamas generuojančią ir sąnaudas taupančią veiklą skatinantis politikos įgyvendinimo mechanizmas, taip pat norint „pasiekti daugiau, turint mažiau“.

Atsižvelgiant į veiklos rūšį ir galutinį gavėją, finansinius produktus gali sudaryti paskolos, garantijos, nuosavas kapitalas arba jų derinys. Jei dalis remtinų investicijų pajamų negeneruoja arba sąnaudų netaupo, šias investicijas galima remti derinant dotacijas ir finansinius produktus pagal ESI fondų finansinę priemonę.

2021–2027 m. programavimo laikotarpio užmojai

2021–2027 m. programavimo laikotarpiu, per kurį numatomas sanglaudos politikos išteklių sumažėjimas, bendroji finansinių priemonių svarba turėtų padidėti. Tai pagrįsta bendroju tikslu skatinti investicijas vietoje, didinant privačiąsias investicijas kuo mažesne viešąja parama, atsižvelgiant į visa apimančius sanglaudos politikos ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos tikslus. Finansinės priemonės gali būti naudojamos visiems politikos tikslams.

Šiuo atžvilgiu Europos Komisija turėtų stengtis įtvirtinti jų, kaip sanglaudos politikos įgyvendinimo būdo, svarbą, ir išplėsti jų taikymo sritį, kad jomis būtų galima remti ne tik MVĮ arba energijos vartojimo efektyvumą. Dabartiniu programavimo laikotarpiu jau būta perspektyvių pavyzdžių, kaip finansinėmis priemonėmis galima remti kitus sektorius ir naudoti nuosavybės produktus, kurie gali paskatinti regionų inovacijų ekosistemas. Todėl ateinančiu laikotarpiu šių priemonių skyrimo sritį būtų galima plėsti.

Pagrindiniai planuojami patobulinimai

Finansinės priemonės bus svarbus 2021–2027 m. pajamas generuojančių ir sąnaudas taupančių investicijų įgyvendinimo mechanizmas. Šiuo tikslu, siekiant užtikrinti geresnį bei papras-

tesnį įgyvendinimą ir spartesnį nustatymą, buvo supaprastintos ir atnaujintos Europos Komisijos pasiūlytos su jomis susijusios Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR) nuostatos. Apskritai kalbant:

- finansinės priemonės nuo pat pradžių bus labiau integruotos į programavimo ir įgyvendinimo procesus ir atitinkamai bus supaprastintos *ex ante* vertinimas;
- vadovaujančiosios institucijos turės tas pačias pagrindines lankstaus įgyvendinimo galimybes – valdymo, už kurį atsakinga vadovaujančioji institucija, arba tiesioginio jos valdymo –, nors susijusios sąlygos buvo supaprastintos;
- derinti šias priemones fondo lygmeniu su ES lygmens finansinėmis priemonėmis bus galima pagal vieną taisyklių rinkinį, būtent pagal programos „InvestEU“ taisykles, skiriant įnašą šiai programai;
- pasiūlyta užtikrinti galimybę lanksčiau derinti dotacijas su finansinėmis priemonėmis pagal BNR. Pavyzdžiui, atskaitant kapitalą pagal finansinės priemonės taisykles, derinį bus galima plačiau naudoti įgyvendinant vieną veiksmą;
- patikslintos tinkamumo finansuoti taisyklės, supaprastintos valdymo išlaidų ir mokesčių taisyklės (bet jos tebėra grindžiamos rezultatais, siekiant skatinti veiksmingą valdymą);
- labai supaprastintos mokėjimų taisyklės, bet išlaikytas labai svarbus ryšys tarp mokėjimų finansinėms priemonėms ir atitinkamų išmokų galutiniams naudos gavėjams;
- supaprastintas grįžtamųjų lėšų kodifikavimas ir antrinis lėšų panaudojimas;
- neberekės teikti atskirų ataskaitų apie finansines priemones, nes jos bus įtrauktos į tą pačią ataskaitų teikimo sistemą kaip ir visos kitos finansavimo formos.

Įnašas į „InvestEU“ valstybės narės skyrių

Kitas programavimo laikotarpis taip pat pasižymės tuo, kad vienu metu bus taikomos ir pasidalijamojo valdymo principu valdomos finansinės priemonės, ir programa „InvestEU“ su atitinkamu valstybės narės skyriumi. Šia papildoma įgyvendi-

nimo galimybe valstybės narės galės naudotis kaip gražintina parama, siekdamos įgyvendinti įnašą skiriančių fondų politikos tikslus. Norėdamos įgyvendinti pasirinktus politikos tikslus, valstybės narės įnašą savo skyriui gali skirti programavimo etapu partnerystės sutarties ir (arba) programos lygmeniu arba įgyvendinimo etapu.

Skirti įnašą programai „InvestEU“ valstybei narei pirmiausia naudinga todėl, kad galima pritraukti daug galutiniams gavėjams skirto privačiojo finansavimo, o įgyvendinimas grindžiamas Komisijos atsakomybe nustatyta institucine ir teisine „InvestEU“ sistema. Be to, nereikia nacionalinio bendro finansavimo, nors valstybė narė privalo taikyti neapibrėžtuosius įsipareigojimus, nustatytus atsižvelgiant į riziką.

Į programą „InvestEU“ įtrauktą „InvestEU“ fondą sudaro kiekvienai politikos linijai skirtas valstybės narės skyrius. Remiantis Komisijos pasiūlymu, norėdamos pasinaudoti ES garantija valstybės narės savo skyriui gali skirti iki 5 % pasidalijamojo valdymo fondų įnašą. Taigi, 38 mlrd. EUR ES skyriaus sumą papildoma valstybės narės skyriaus biudžetas, todėl padidėja įgyvendinančiųjų partnerių pajėgumas prisiimti riziką.

Pasirinktinu įnašu į valstybės narės skyrių bus sprendžiamos konkrečios šalies rinkos nepakankamumo ir investicijų deficito problemos. Komisija su atitinkama valstybe nare pasirašo susitarimą dėl įnašo – dokumentą, kuriame išsamiai aprašomas finansavimas ir įgyvendinimas. Įnašai nacionaliniu arba regioniniu lygmeniu yra geografiškai rezervuojami kiekvienai politikos linijai. Skirdamos šį savanorišką įnašą, valstybės narės gali pasinaudoti aukštu ES garantijos kredito reitingu ir taip padidinti nacionalinių bei regioninių investicijų pajėgumą ir sumažinti biurokratizmą. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://europa.eu/!uR88Bu>

Danija investuoja į novatorišką ateitį

Danijos istoriją ir kultūrą formavo lygumos, vandens artumas, dirvožemio turtingumas ir kai kada klimato atšiaurumas. Šiandien šioje aukštu gyvenimo lygiu, socialine ir ekonomine plėtra, išsilavinimu ir profesiniais įgūdžiais, profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra, gera sveikata ir aplinkos standartais pasižyminčioje šalyje gyvena vieni taikiausių ir laimingiausių gyventojų pasaulyje.

Ši piečiausia Skandinavijos šalis, oficialiai – Danijos Karalystė, įsikūrusi pusiasalyje, Jutlandijoje ir salyne, kurį sudaro 443 salų, iš kurių 74 – gyvenamos. Jai taip pat priklauso Farerų salos ir Grenlandija – dvi autonominės, savo vyriausybes ir parlamentus turinčios šiaurinėje Atlanto vandenyno dalyje esančios teritorijos.

Daugelis iš didesniųjų salų sujungtos tiltais, įskaitant garsųjį Zundo tiltą, jungiantį didžiausią Zelandijos salą su Švedija, o į mažesniąsias kursuoja keltai ir maži orlaiviai. Šioje mažiau nei 6 mln. gyventojų turinčioje Šiaurės šalyje yra keturi daugiau nei 100 000 gyventojų turintys miestai, įskaitant sostinę Kopenhagą. Danija pietuose dalijasi trumpa siena su Vokietija ir yra apsupta 8 750 km ilgio pakrantės, pasižyminčios potvyniais ir atoslūgiais.

Pagrindiniai pramonės sektoriai: vėjo jėgainės, farmacijos produktai, medicinos įranga, mašinos ir transporto įranga, maisto perdirbimas ir statyba.

Šalies ekonomika auga ir šį augimą daugiausia skatina namų ūkių vartojimas ir investicijos. Apskaičiuota, kad kad 2018 m. realusis BVP augimas siekė 0,8 % ir prognozuojama, kad 2019 m. jis padidės iki 1,6 %, o 2020 m. – 1,3 %.

Darbo rinkos ir pensijų reformos padėjo pasiekti kaip niekad aukštą užimtumo lygį. Vis dėlto trūksta kvalifikuotų darbuotojų ir vyriausybei sunkiai sekasi įgyvendinti savo 2025 m. tikslus padidinti našumą ir aprūpinti rinką darbo jėga.

Reikalaujama geriau derinti skaitmeninių gebėjimų pasiūlą ir paklausą, todėl reikia investuoti į pažangiosios specializacijos gebėjimų ugdymą, pramonės pertvarką ir verslumą, kartu imantis mokymosi visą gyvenimą veiksmų. Be to, siekiant užtikrinti pakankamą kvalifikuotų darbuotojų pasiūlą, labai svarbu didinti profesinio rengimo ir mokymo programų absolventų skaičių.

Danija tebėra viena iš ES šalių, kurios švietimui išleidžia didžiausią procentinę BVP dalį. Tačiau mokyklų nebaigusių asmenų skaičius 2017 m. padidėjo iki 8,8 %, o berniukų mokyklos nebaigia dvigubai daugiau nei mergaičių, todėl randasi vienas didžiausių lyčių skirtumų Europos Sąjungoje. Neseniai, siekiant sumažinti mokyklos nebaigusių asmenų skaičių ir lyčių skirtumus, imtasi ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros kokybės gerinimo priemonių.

< „Tietgenkollegiet“ ir IT universitetas Kopenhagoje

Džiaugiasi gera sveikata

Danijos sveikatos sistema veikia gerai, bet susirūpinimą kelia bendrosios praktikos gydytojų stoka. Yra pateiktas naujas pasiūlymas didinti jų skaičių ir kartu pagerinti pacientų galimybes naudotis pirminės sveikatos priežiūros paslaugomis bei skatinti sveiką veiklą.

Šios e. sveikatos diegimo srityje pirmaujančios šalies ligoninėse ir bendrosios praktikos gydytojų kabinetuose puikiai išplėtos IT sistemos, o įvairius sveikatos priežiūros sektorius sieja geri skaitmeniniai ryšiai. Papildant 2013–2020 m. kasdienio gyvenimo lengvinimo strategiją, naujojoje 2018–2022 m. nacionalinėje skaitmeninės sveikatos strategijoje daug dėmesio skiriama skaitmeninimui ir sveikatos duomenų naudojimui prevencijai ir priežiūrai.

Skurdas ir pajamų nelygybė tebėra nedideli ir Danija daro pažangą įgyvendindama kai kuriuos iš dešimties 2016 m. nustatytų socialinio judumo tikslų. 2018 m. buvo pasiūlyta didinti neįgaliųjų užimtumą. Neseniai imtasi politikos iniciatyvų, siekiant atgrasyti naujus migrantus nuo atvykimo į šalį, bet gerinti šalyje jau esančių migrantų integraciją.

Danijos ekonomikos energijos vartojimo efektyvumas yra vienas didžiausių Europos Sąjungoje, bet, kad iki 2050 m. būtų galima pereiti prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų visuomenės, daug ką būtina pertvarkyti iki 2030 m. Šalis labai jautri su klimatu susijusiems reiškiniams, todėl jai labai svarbu investuoti į mažesnį išmetamą teršalų kiekį ir mažinti klimato kaitos žalą riziką.

Atsižvelgiant į didėjančias spūstis kokybiškame Danijos kelių tinkle, buvo pasiūlyti planai elektrifikuoti nacionalinį geležinkelio tinklą. Svarbia transporto rūšimi taip pat tapo važinėjimas dviračiu, ypač didesniuose miestuose, kuriuose sukurti platūs dviračių takų tinklai.

Šalis taip pat išsaugojo didelę savo fiksuotojo plačiajuosčio ryšio aprėptį, o naujos kartos prieigos tinklai ir prieiga už miestų teritorijų bus skatinama, toliau gerinant tinklų kokybę kaimo vietovėse. Pirmieji 2016–2020 m. skaitmeninės strategijos iniciatyvų rezultatai sustiprino pasaulinį Danijos pirmavimą viešųjų paslaugų skaitmeninimo srityje.

Didina pažangumą

Apskritai Danija yra inovacijų lyderė, nors privačios investicijos į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą vis labiau telkiasi nedaugelyje didelių įmonių. Atsižvelgiant į tai, kad užimtumas sparčiai augančiose įmonėse nesiekia ES vidurkio, buvo nustatytos investicijos, kuriomis siekiama skatinti MVĮ augimą bei konkurencingumą ir didinti mokslinių tyrimų bei inovacijų sistemos veiksmingumą.

Nuo 2019 m. sausio mėn. labai pasikeitė Europos regioninės plėtros fondo įgyvendinimas. Naujoji Danijos verslo plėtros ir vystymo vykdomoji valdyba koordinuos decentralizuotą verslo rėmimą, įskaitant iš viso 643 mln. EUR 2021–2027 m. sanglaudos politikos asignavimų iš Europos regioninės plėtros ir Europos socialinio fondų.

Per dabartinį programavimo laikotarpį įgyvendinant ERPF strategiją daugiausia dėmesio skiriama verslo plėtrai. Diegiant inovacijas, remiant verslą ir didinant energijos vartojimo bei išteklių naudojimo efektyvumą siekiama didinti įmonių konkurencingumą, kad jos galėtų išnaudoti savo augimo potencialą.

Danija iki šiol yra gavusi 882 mln. EUR Europos investicijų banko finansavimą, kuris turėtų paskatinti iš viso 5,1 mlrd. EUR investicijas. Gerinant MVĮ galimybes gauti finansavimą taip pat buvo svarbūs ESI fondai.

Be to, pagal J.-C. Juncker planą įgyvendinant tokias iniciatyvas, kaip Europos investavimo konsultacijų centras, teikiantis prie konkrečių poreikių pritaikytą konsultacinę paramą rengiant ir plėtojant investavimo projektus Europos Sąjungoje, ir Europos investicinių projektų portalas, siūlantis galimų investuotojų iš viso pasaulio paiešką Europos Sąjungoje vykdomiems kokybiškiems projektams paslaugą, teikiama parama projektų rengėjams ir investuotojams.

Danijos verslo skatinimo sistemos paprastinimo ir perorientavimo reforma

Daug rengusis Danija šiais metais pradėjo savo verslo skatinimo sistemos reformą, kurios svarbus aspektas yra parama iš ES struktūrinių fondų. Danijos verslo institucijos generalinio direktoriaus pavaduotojas Sigmund Lubanski pasakoja žurnalui *Panorama* apie šias reformas.

Pagrindinis naujosios verslo skatinimo sistemos elementas yra plačios sudėties Danijos verslo plėtros ir vystymo vykdomoji valdyba, kuriai pavesta įgyvendinti į paklausą nukreiptas darnias vietas lygmens pastangas, siekiant užtikrinti augimą ir veiklą visoje Danijoje, daugiausia dėmesio skiriant verslo poreikiams.

Taip siekta atsižvelgti į didelį prekybos ir pramonės atstovų norą, kad verslo skatinimo sistema būtų darnesnė, veiksmingesnė ir nukreipta į paklausą. Ankstesnė sistema buvo tapusi paini, nes iniciatyvos dubliuodavosi ir atsirasdavo atšakų, todėl įmonėms būdavo sunku orientuotis, o paslaugų kokybė ne visada būdavo vienoda.

Paprastinant šią sistemą, buvo įsteigta naujoji verslo valdyba. Danijos verslo plėtros ir vystymo vykdomoji valdyba iš ankstesnių regioninių augimo forumų perėmė užduotį nustatyti, kaip naudojamos ES Regioninės plėtros ir Socialinio fondų lėšos.

Kokios yra šios valdybos užduotys?

Valdybai pavesta stiprinti Danijos prekybos ir pramonės plėtrą, skatinant darnų į paklausą nukreiptą vietas lygmens verslo rėmimą ir turizmo iniciatyvą visoje Danijoje. Ji buvo suburta naudojantis puikia įmonių, savivaldybių ir darbo rinkos subjektų pagalba ir aš matau neįtikėtinai stiprų pasiryžimą decentralizuotomis pastangomis skatinti verslą, siekiant užtikrinti augimą ir užimtumą visoje šalyje.

Kokie buvo struktūriniai Danijos sistemos pakeitimai?

Kad verslo skatinimo pastangos būtų tikslingos ir perspektyvios, daug dėmesio skyrėme kelioms pagrindinėms sritims. Išskirsiu kelis pagrindinius aspektus. Pirma, norime, kad verslo paslaugos pasižymėtų geresne kokybe ir būtų prieinamesnės. Todėl buvo įsteigti įvairioms savivaldybėms skirti verslo centrai ir skaitmeninė skatinimo platforma *virksomhedsguiden.dk*, kurioje teikiama informacija apie verslo steigimą ir vykdymą.

Antra, siekiame didesnės darnos decentralizuoto įmonių rėmimo srityje. Todėl valdyba iš regioninių augimo forumų perėmė atsakomybę už verslo skatinimo lėšas, o siekdami išvengti dubliavimosi taip pat parengėme darnią strategiją.

Ją rengdami rėmėmės pramonės atstovų, įmonių, naujų verslo centrų ir kitų regioninių bei vietas suinteresuotųjų subjektų informacija. Valdyba, be kita ko, stengiasi stiprinti Danijos turizmo ir verslo branduolius, kad padalinių būtų sukurta mažiau, bet jie būtų stipresni.

Taip pat aiškiai atskirtas, viena vertus, savivaldybių lygmens ir įvairių savivaldybių verslo centrų ir, kita vertus, labai specializuotų valdžios sistemų darbas.

Trečias svarbus dalykas yra tas, kad stengiamės supaprastinti valdžios vykdomą verslo skatinimą. Sustiprinome pastangas, susijusias su žiniomis grindžiamu verslumu, ir supaprastinome sistemą, kad būtų tik viena vieta, per kurią būtų galima gauti paskolas ir kapi-

talo lėšas iš Augimo fondo, ir viena vieta, per kurią būtų galima gauti Inovacijų fondo dotacijų finansavimą inovacijoms, vystymuisi ir demonstravimui.

Kaip Danijoje naudojamosi struktūriniais fondais? Kokiais bendraisiais darbo principais valdyba vadovaujasi įgyvendindama savo pastangas? Kas yra svarbu ir kam skiriama daugiausia dėmesio?

Danijos verslui sekasi gerai. Danija yra viena našiausių šalių pasaulyje. Ekonominė pažanga padidino užimtumą visoje šalyje. Anksčiau didesnis našumas buvo pagrindinis augimo veiksnys, nors per pastarąjį dvidešimtmetį našumas didėjo lėtai. Todėl jį reikia didinti gerinant darbuotojų kompetenciją, efektyviau naudojant esamus išteklius ir diegiant inovacijas bei technologijas.

Dabartiniame Danijos verslo plėtros ir vystymo vykdomosios valdybos įgyvendinimo plane nustatyti penki pagrindiniai principai:

- daugiausia dėmesio skirti įmonių poreikiams;
- užtikrinti visapusišką darną;
- didinti našumą ir kurti geras galimybes visoje šalyje;
- užtikrinti pastangų patogumą naudotojams ir skaidrumą;
- užtikrinti pastangų skaitmeninimą ir grindimą duomenimis.

Keturi pirmieji principai yra nustatyti Verslo skatinimo akte, o penktąjį pridėjo valdyba. Valdybos nariai taip pat pasirinko šešis decentralizuoto verslo skatinimo prioritetus: skaitmeninimas ir automatizavimas; kvalifikuoti darbuotojai ir socialinė įtrauktis; ekologiško didinimas ir žiedinė ekonomika; verslumas; tarptautinimas ir inovacijos.

Šis požiūris atitinka ES struktūrinių fondų programų tikslus. Dabartinio programavimo laikotarpio ES ERPF investavimo sritys apima tvirtesnes inovacijas mažosiose ir vidutinėse įmonėse, didesni augančių įmonių skaičių ir efektyviai energiją vartojančias bei išteklius naudojančias MVĮ. ESF investavimo sritys yra verslumas ir darbo vietų kūrimas, socialinė įtrauktis, verslo mokymas ir nuolatinis švietimas.

Danijoje verslas skatinamas atsižvelgiant į paklausą. Kodėl tai svarbu, ką tai reiškia praktiškai ir kuo tai naujina įmonėms?

Rengdama naują strategiją, Danijos verslo plėtros ir vystymo vykdomoji valdyba paragino išsakyti savo nuomonę visas suinteresuotąsias šalis, pirmiausia per įvairius visoje šalyje rengtus praktinius seminarus, o paskiausiai – per 300 dalyvių pritraukusią strategijos konferenciją. Decentralizuota valdyba taip pat sudaro sąlygas vykdyti plataus masto dialogą su verslo centrais, verslo organizacijomis ir kitomis suinteresuotosiomis į verslo investavimo ir iniciatyvų poreikius atsižvelgiančiomis šalimis.

Be to, vertiname tiek trumpalaikį, tiek ilgalaikį savo pastangų poveikį. Šimtus Struktūrinio fondo projektų reguliariai vertiname ne tik per jų gyvavimo laikotarpį, bet ir dar kartą – praėjus keleriems metams nuo projekto vykdymo pabaigos, kai paprastai paaiškėja svarbūs ir ilgalaikiai Struktūrinio fondo projektų rezultatai. Kad galėtume palyginti pokyčius dalyvaujančiose įmonėse, kartu su kontroline Struktūrinio fondo projektuose nedalyvavusia grupe taikome pažangią vertinimo sistemą.

Kaip sekėsi derinti plačias visoje šalyje įgyvendinamas pastangas su siekiu atsižvelgti į regionų ir vietos pranašumus bei skirtumus?

Nustatydami įmonių poreikius padarėme didelę pažangą ir jau dabar matau tikrai gerą su reforma susijusį vietos lygmeniu ir įmonėse įtvirtintą bendradarbiavimą.

Įmonės pasižymi skirtingais poreikiais ir susiduria su skirtingais sunkumais; kai kurie iš jų yra nustatyti ir jiems turi įtakos vietos veiksniai – šalyje taip pat labai skiriasi išteklių, kuriais būtų galima atsižvelgti į šiuos poreikius. Todėl daug dėmesio skiriame vietos pranašumams, kultūrai, kompetencijai ir verslo struktūrai, į kuriuos atsižvelgiant lengviau nustatyti verslo poreikius ir pageidavimus.

Tačiau visą šalį apimančių partnerysčių siekiame ne vien dėl to – visos šalies pastangos siejasi su įtvirtinimu vietos ir regionų lygmenimis. Pavyzdžiui, teikdami pasiūlymus dėl visos šalies iniciatyvos, pareiškėjai turi parodyti, kaip atsižvelgs į vietos sąlygas.

Vykdamas dabartinius projektus svarbus būtent šis visos šalies iniciatyvų ir įtvirtinimo vietoje ryšys.

Danija

Danijos Karalystė užima apie 43 000 km² plotą Jutlandijos pusiasalyje, 443 salų salyne ir dviejose šiaurinėje Atlanto dalyje esančiose autonominėse teritorijose: Farerų salose ir Grenlandijoje. Ji dalijasi 68 km ilgio siena su Vokietija ir yra apsupta 8 750 km ilgio pakrantės, kuriai būdingi potvyniai ir atoslūgiai.

Gyventojai

2019 m. sausio 1 d. šalyje gyveno 5 806 081 žmogus. Pastaraisiais metais gyventojų skaičius didėjo, nes žmonių gimė daugiau, nei mirė, o imigracija buvo didesnė nei emigracija.

Darbo rinka

Per pastarąjį trisdešimtmetį moterų nedarbo lygis paprastai būdavo didesnis už vyrų nedarbo lygį. 2017 m. užimtumas siekė 76,9 % ir viršijo 72,1 % ES vidurkį. 2018 m. vyrų nedarbo lygis buvo 5,0 %, o moterų – 5,2 %. Jaunimo (15–24 metų amžiaus asmenų) nedarbas 2017 m. siekė 11 % ir yra 7-as pagal mažumą Europos Sąjungoje.

Gyventojų bendras išsilavinimo lygis labai padidėjo: 1991 m. išsilavinimą buvo įgiję 19 % 25–64 metų amžiaus žmonių, o 2017 m. – 39 %. Ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugos šiuo metu taikomos 98,1 % vyresnių nei ketverių metų amžiaus vaikų.

Ekonomika

2018 m. BVP padidėjo 1,2 % (pakoreguota atsižvelgiant į kainų pokyčius). Tai lėčiausias augimas nuo 2013 m. Augimą daugiausia skatina namų ūkių vartojimas ir didėjančios investicijos. 2018 m. BVP vienam gyventojui siekė 382 tūkst. DKK, o realusis BVP augimas vienam gyventojui buvo 0,7 %. Nuo 2000 m. ekonomikos plėtrai buvo būdingas sąstingis, palyginti su vidutiniu augimu Europos Sąjungoje: per šį laikotarpį ekonomika paaugo 22 %, nors ES vidurkis buvo apie 30 %. Daugiausia viešųjų išlaidų skiriama socialinei apsaugai: 2017 m. – apie 44 %, o sveikatos priežiūros išlaidos 2017 m. siekė 16 %.

Prekyba

Nuo 1987 m. bendras Danijos eksportas viršijo bendrą importą, todėl šiuo laikotarpiu atsirado prekių ir paslaugų likučio perteklius. Nuo 2008 m. dėl prekių ir paslaugų importo ir eksporto pokyčių atsirado didelių perteklių; 2018 m. išorės prekybos perteklius siekė 119 mlrd. DKK. Didžiausias eksporto prekių prekybos grupes sudaro farmacijos produktai, vėjo malūnų dalys, nafta, audinės, kailiai ir maisto produktai, o didžiausi importuojantys sektoriai yra farmacijos produktai, nafta, automobiliai ir elektronika.

Kiti pagrindiniai sektoriai

Daugelį metų Danijos žemės ūkyje vyko dideli struktūriniai pokyčiai: ūkių sumažėjo, bet jie tapo didesni. Svarbiausia ir labai specializuota ekonominė žemės ūkio veikla yra kiaulienos produktų gamyba. Pieno gamyba yra antra pagal dydį ekonominė veikla; ekologiniai ūkiai pagamina 12 % viso į pieno gamyklas pristatomo pieno. 2000–2008 m. užimtumas gamybos sektoriuje sumažėjo 27 %, nors apyvarta šiame sektoriuje, išskyrus kasybą ir karjerų eksploatavimą, padidėjo 66 %. 2018 m. farmacijos produktų gamybos apyvarta buvo triskart didesnė nei 2000 m. 2002 m. Danija įsipareigojo siekti ES tikslų, kad investicijos į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą sudarytų beveik 3 % BVP. Viešajame sektoriuje universitetų MTTP sudarė 71 %. Fiksuotojo ryšio ir naujos kartos prieigos tinklais gali naudotis 95 % būstų; apie 71 % gyventojų turi bent pagrindinius skaitmeninius įgūdžius – ši dalis gerokai viršija 57 % ES vidurkį.

Mokosi ruošdamiesi šviesesnei ateičiai

Vykdam ketverių metų trukmės projektą, kuriam iš Europos socialinio fondo skirtas 865 000 EUR finansavimas, siekiama geriau parengti jaunimą mokytis ir įgyti darbo rinkai reikiamų gebėjimų. Šiaurės Jutlandijoje Vro liaudies universitete įgyvendinant iniciatyvą *Koledžas – trumpiausias kelias į švietimą* parengti kursai, per kuriuos ypatingas dėmesys skiriamas asmeninei motyvacijai ir aiškinimui, siekiant padėti jaunimui, kuriam reikia pagalbos mokymo sistemoje. Taip pat daug dėmesio skirta darbo vietoms regione, kurio pastatų / statybos ir sveikatos sektoriuose trūksta kvalifikuotų darbuotojų.

Tikslinė grupė buvo sunkumų įprastinėse mokyklose patyrę, pakankamai žinių ir noro ko nors imtis neturintys 17–29 metų amžiaus jaunuoliai. Daugeliui jų buvo diagnozuotas socialinis nerimas, depresija, autizmas, ADHD ir Aspergerio sindromai, o kai kurie iš jų anksčiau buvo priklausomi nuo narkotikų arba alkoholio. Aukščiausias jų išsilavinimas yra pradinė mokykla, todėl jie negauna viešosios paramos ir jiems netaikomas Savivaldybės paslaugų įstatymas arba Užimtumo aktas.

Šio projekto metu kursus baigė 158 dalyviai, o 110 jų po projekto pradėjo lankyti mokymo kursus arba juos baigė. Dar aštuoni dalyviai taip pat rado darbą.

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://vraahojkskole.dk/>

Kuria žiedinę ekonomiką

Vykdam Europos regioninės plėtros fondo lėšomis remiamą projektą, daug dėmesio skiriama perėjimui prie žaliosios ekonomikos ir žiedinei ekonomikai bendradarbiaujant vertės grandinėje ir projektuojant taip, kad būtų galima užtikrinti kuo geresnį išteklių naudojimą.

Per trejų metų projekto ciklą 37 įmonėms suteikta žinių apie žiedinę ekonomiką, padėta parengti naujus žaliajo verslo modelius ir optimizuoti vertės grandinę.

Viena iš šio projekto dalyvių – Olborge veikianti įmonė *Komproment ApS*, parduodanti statybines medžiagas ir kurianti stogų bei fasadų sistemas Danijos rinkai ir eksportui. Naudojantis 502 000 EUR ERPF įnašu, įmonei padėta parengti konkretų ir veiksmingą žaliajo verslo modelį, kuris sulaukė daug daugiau dėmesio ir užsakymų iš inžinierių, architektų ir apskritai statybos pramonės.

2018 m. įmonė *Komproment* pelnė prestižinį Europos MVĮ žvaigždžių apdovanojimą ir Statybos aplinkos prizą.

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://www.komproment.dk/home>

Efektyvaus energijos vartojimo ir išteklių naudojimo modelis

1,78 mln. EUR ERPF įnašas skirtas Didžiosios Kopenhagos sostinės regione vykdomam projektui *Tvarus balansas* (dan. *Bæredygtig Bundlinje*), kuriuo siekiama padidinti įmonių energijos vartojimo ir išteklių naudojimo efektyvumą. Ilgainiui jį vykdant paskatinta Danijos žalioji pertvarka ir padidintas įmonių konkurencingumas, nes sutaupyta išlaidų arba ryžtingai plėtotas žaliaisiais principais grindžiamas verslas.

Projektas buvo grindžiamas prielaida, kad MVĮ nevertina energijos vartojimo ir išteklių naudojimo efektyvumo didinimo galimybių, nors daugelis jų žino, kad šių galimybių reikėtų ieškoti.

Per šią 2019 m. balandžio mėn. baigtą įgyvendinti iniciatyvą 101 įmonė parengė žaliojo verslo modelius, pagal kuriuos labai sumažintas energijos vartojimas, medžiagų naudojimas ir išmetamas CO₂ kiekis.

Siekiant trumpalaikių ir ilgalaikių rezultatų, projektu pavyko padidinti įmonių informuotumą apie tai, kad ateityje klientai reikalaus iš savo tiekėjų daugiau tvarumo. Projektas buvo toks sėkmingas ir paklausa buvo tokia didelė, kad dabar ši patirtis įtraukta į naują iniciatyvą *Tvarus balansas 2.0*. Ji įgyvendinama palaikant partnerystę *Gate 21*, kurioje, stengdamiesi paspartinti žaliąją pertvarką ir augimą, dalyvauja Didžiosios Kopenhagos regionai, savivaldybės ir mokslo institucijos.

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://bit.ly/3OT30So>

Socialinės įtraukties darbas

Nors ir daug erdvės (dan. *Rummelig Imidt*) – tai Centrinėje Jutlandijoje vykdomas socialinės įtraukties ir užimtumo projektas, pagal kurį išbandomi ir kuriami nauji darbo vietų kūrimo darbo rinkos pakraštyje arba už jos ribų esantiems žmonėms metodai, taip regione užtikrinant didelę darbo jėgos pasiūlą.

Vykdydami šį projektą, savivaldybės, socialiniai partneriai ir įmonės stengiasi užtikrinti socialinę įtrauktį užimtumo požiūriu. Derinant įvairių sektorių kompetenciją, išteklius ir žinias, tikslinėms grupėms buvo sukurta naujų darbo vietų.

Taip pat dirbama su pilietinės tikslinės veiklos vykdytojais, įmonių tinklais ir socialinės ekonomikos įmonėmis bei konsultantais. Šiose srityse, siekiant parengti naujas įvairioms tikslinėms grupėms skirtas iniciatyvas, imtasi 14 veiksmų.

Projektui, kurį vykdant sukurti 9 verslo tinklai, Europos socialinis fondas skyrė daugiau kaip 3 691 mln. EUR. Šiuose tinkluose dalyvauja daugiau kaip 100 įmonių, siekiančių sukurti įtrauktesnę darbo rinką. Be to, pagal projektą imta taikyti pirmiausia savivaldybėms skirtą socialinės ekonomikos planą, kuriame pateikta naudingų žinių ir įkvepiančių minčių. Galiausiai vykdant projektą su regiono socialinės ekonomikos konsultantais bendradarbiauta kompetencijų tobulinimo klausimais.

2019 m. liepos mėn. projekto laikotarpiu tikėtasi sulaukti 800 dalyvių; iki šiol savo pažangos tikslo pradėjo siekti 520 dalyvių, o 269 dalyviai jį jau pasiekė. 89 jų vėliau rado darbą, o 6 dirba socialinės ekonomikos verslo srityje. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://www.rummeligimidt.dk/>

Pažangiosios specializacijos stiprinimas Portugalijoje

2019 m. ir 2020 m. derėdamosi dėl Europos regioninės plėtros fondo veiksmų programų po 2020 m. valstybės narės atnaujins savo pažangiosios specializacijos strategijas. Apie tai kalbėdamas Europos Komisijos Jungtinio tyrimų centro atstovas John Edwards aiškina, kaip Portugalija persvarsto savo pažangiosios specializacijos strategijos įgyvendinimą ir šią strategiją tobulina.

Tuo pačiu metu pernai Portugalijos Vidurio regionas šventė dar vieną REGIOSTARS apdovanojimą. Šalia Estrelas kalnų nacionalinio parko veikiantis Fundauno Verslo ir bendrų paslaugų centras padėjo didinti vietovės dinamiškumą. Savivaldybės suteiktuose anksčiau buvusiuose tuščiuose pastatuose Europos regioninės plėtros fondas finansavo bendrus mokslinius tyrimus ir darbuotojų infrastruktūrą, bendram darbui skirtą biurų erdvę, verslo inkubatorių, skaitmeninę laboratoriją *FabLab*, mokymo centrą ir kitas įdomias iniciatyvas. Dabar šiame centre veikia 14 įmonių, įskaitant keturias tarptautines įmones, kuriose sukurta daugiau kaip 500 kokybiškų darbo vietų.

Vis dėlto dėmesys šiam apdovanojimui pelnusiame informacinių ir ryšių technologijų projektui skiriamas neatsitiktinai. Tai vienas iš Vidurio regiono pažangiosios specializacijos strategijos prioritetų. Be to, kai kurie iš susijusių paprojekčių siejasi su kitais pažangiosios specializacijos strategijos prioritetais, pavyzdžiui, miškininkyste, turizmu ir sveikata.

Naujų idėjų plėtojimas ir įvairias sritis apimantys projektai yra bendras keturių 2015 m. sukurtų regiono inovacijų platformų tikslas. Šio verslumo atskleidimas yra svarbiausias pažangiosios specializacijos tikslas ir Portugalijoje tai pavyko regionams aktyviai imantis veiklos ir bendraujant su verslininkais.

Energijos teikiančios strategijos

Tai, ko galima pasiekti taikant strateginį požiūrį, rodo ne tik Fundaunas. Pavyzdžiui, projektas *Culatra 2030* buvo sumanytas Algarvėje, darbo grupėje atsinaujinančiosios energijos prioriteto klausimais. Siekiant sukurti decentralizuotą elektros energijos gamybos sistemą, pagal iniciatyvą *Švari ES salų energija* jis neseniai buvo atrinktas kaip bandomasis.

Dar vienas pavyzdys – Madeira, kurioje įgyvendinant pažangiosios specializacijos strategiją bandoma ieškoti naujų galiomybių esamoje dominuojančioje pramonės srityje – turizmo sektoriuje. Iš jų būtų galima paminėti ateities pramonės virtuvės kūrimo projektą, kuriame dalyvauja salos universitetas ir Madeiroje įsisteigusi tarptautinė viešbučių grandinė.

„Pažangioji specializacija suteikė Portugalijos regionams galimybę parengti ir vėliau tobulinti savo inovacijų strategijas.“

Pažangiosios specializacijos strategijos atradimas ir dalijimasis ja

Pažangioji specializacija Portugalijos regionams suteikė galimybę parengti ir vėliau tobulinti savo inovacijų strategijas. Tai buvo svarbus mokymosi procesas, nes anksčiau Portugalija oficialios regioninės inovacijų strategijos neturėjo. Todėl 2019 m. gegužės mėn. Fare susirinko visų septynių Portugalijos regionų atstovai. Per Algarvėje vykusį dalyvavimu grindžiamą praktinį seminarą pažangiųjų specializacijų strategijų valdytojai galėjo pasidalyti patirtimi, idėjomis, planais ir išnagrinėti Europos Komisijos pasiūlymus dėl pažangiosios specializacijos po 2020 m.

Kitą dieną praktinio seminaro rezultatais buvo pasidalyta su Portugalijos Vyriausybės atstovais ir tarptautine auditorija. Dalyviai džiaugėsi galėdami išgirsti savo kolegų ispanų nuomones apie

tarptautinį bendradarbiavimą, o iš Italijos Sanglaudos agentūros – apie pažangiosios specializacijos strategijos valdymą.

Daug darbo tobulindamas ir skleisdamas pažangiosios specializacijos koncepciją idėjęs Faro profesorius Dominique Foray pasidalijo savo mintimis apie tai, kaip ją būtų galima tobulinti. Labiausiai regionams reikia nuolatinio atradimų proceso, kai prioritetai jau nustatyti, o ne tik prieš tai, nes reikia užtikrinti kritinę susijusių projektų masę.

Visi dalyviai palankiai vertino tai, kad pasiūlytuose reglamentuose daug dėmesio skiriama pažangiosios specializacijos strategijų valdymui. Gyvos diskusijos ir entuziastingi pristatymai aiškiai parodė, kad Portugalijos regionuose yra daug galimybių diegti inovacijas. Geriausiai vykdyti šį pažadą galima gerinant valdymo struktūras ir galimybes verslininkams, mokslininkams ir daugeliui kitų subjektų, turinčių interesus savo gyvenamojoje vietovėje. ■

Pažangiosios specializacijos mokslinių tyrimų ir inovacijų strategijų (RIS3) vadovai iš septynių Portugalijos regionų, Šiaurės Nyderlandų ir Rytų Makedonijos bei Trakijos (Graikija) su Jungtinio tyrimų centro tikslinės paramos RIS3 įgyvendinimui projektų ekspertais.

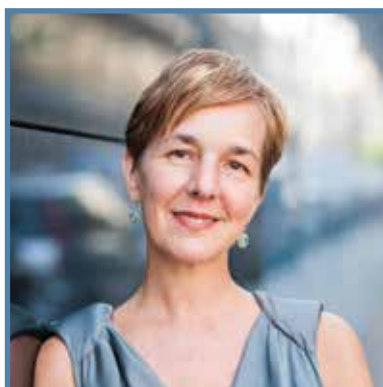

Kursas link miestų Europos

Šiandien kaip niekad akivaizdu, kad miestai gali daug ką pakeisti. EUROCITIES generalinė sekretorė Anna Lisa Boni sako, kad Europos ateitis aiškiai priklauso nuo Europos bendravimo su savo miestais.

Mūsų pastangos skatinti lygią ir įtraukią visuomenę, kurioje visi galėtų dirbti kokybišką darbą, yra labai svarbios Europai, kurioje niekas nepaliekamas užnugaryje. Mūsų gebėjimas valdyti skaitmeninę informaciją ir optimizuoti naudojimąsi naujosiomis technologijomis be galo svarbus įtraukesnei, veiksmingesnei ir sąžiningesnei Europai. Mūsų gebėjimas spręsti klimato kaitos problemą labai svarbus norint paversti tarptautinius įsipareigojimus tikrove. O svarbiausia tai, kad nuolatinis mūsų bendravimas su piliečiais yra galimybė įveikti dabartinį atotrūkį tarp ES sprendimų priėmėjų ir visuomenės.

Praėjus trejiems metams nuo to, kai buvo parengta ES miestų darbotvarkė, kuri buvo Europos ir miestų orientyras, ir už miestų klausimus atsakingiems ministrams neseniai parengus Bukarešto deklaraciją, kurioje buvo įvertinta miestų darbotvarkės įgyvendinimo padėtis, dabar pats laikas apsvarstyti ES miestų bendradarbiavimo ateitį.

Kodėl miestų darbotvarkė yra svarbi?

Bukarešto deklaracijoje pripažįstama didėjanti miestų teritorijų, kaip arčiausiai piliečių esančio valdymo lygmens, svarba. Ministrai taip pat pripažįsta būtinybę naudotis informacija, kurią renka miestai ir kuri renkama apie juos, pavyzdžiui, palaikant Miestų darbotvarkės partnerystes, ES politikos srityje daugiau dėmesio skiriant miestų aspektui, ir atsižvelgti į ją kitose darbotvarkėse, tokiose kaip, pavyzdžiui,

naujoji Leipcigo chartija.

Partnerystės metodu, kuris yra įtrauktas į Miestų darbotvarkės veiklą, sukurta sistema, kurioje galima bendrai kurti sprendimus, įtraukiant į šią veiklą įvairius valdymo lygmenis ir suinteresuotuosius subjektus, kas kitaip nebūtų buvę įmanoma. EUROCITIES aktyviai dalyvauja visose partnerystėse ir teikia praktines žinias apie miestų plėtrą Europos požiūriu ir apie sunkumus, susijusius su ES taisyklėmis ir finansinėmis priemonėmis. Iki šiol šiomis partnerystėmis pasiekta daug reikšmingų rezultatų, įskaitant:

- rekomendaciją dėl miestų galimybės tiesiogiai gauti ES finansavimą migrantų ir pabėgėlių integracijai, geriau susiejant paskirtus išteklius su atsakomybe vietoje;

- žiedinius miestų rodiklius, kuriais remiantis stebima per-tvarka ir gerinamas vietoje parengtų veiksmų planų įgyvendinimas;
- inovacijas, kuriomis skatinami skaitmeniniai sprendimai, siekiant paskatinti bendrą jų kūrimą ir atkartojimą Europos miestuose.

Bet kurioje būsimojoje Miestų darbotvarkėje bus be galo svarbu užtikrinti, kad į šiuos rezultatus ir rekomendacijas būtų atsižvelgiama nuo pradžių.

Poveikio miestams vertinimai pasirodė esantys dar vienas sėkmingas būdas miestų ekspertams teikti informaciją tiesiai ES politikos formuotojams. Šiuo tiesioginiu kanalu miestai gali atkreipti ES sprendimų priėmėjų dėmesį į galimus su politikos pokyčiais susijusius rūpimus klausimus. Todėl jie pripažįsta miestų, kaip įvairių ES teisės aktų įgyvendintojų, vaidmenį ir tai, kad juos svarbu įtraukti į valdymo procedūras. Šis novatoriškas požiūris į bendradarbiavimą politikos klausimais įvairiais valdymo lygmenimis turėtų padėti siekti geresnių rezultatų formuojant globalų ES požiūrį.

EUROCITIES yra politinė didžiųjų Europos miestų platforma. Mes sujungiamė į tinklą vietos valdžios atstovus, dirbančius daugiau kaip 140 didžiausių Europos miestų ir daugiau kaip 40 miestų partnerių, kurie 39 šalyse valdo apie 130 mln. gyventojų.

Stiprūs miestai

Nors su Miestų darbotvarkėje susiję pokyčiai Europos Sąjungoje daugiausia buvo teigiami, kai kuriuos šios darbotvarkės aspektus dar būtų galima patikslinti ir pagerinti. Iš pradžių būtų gerai padidinti partnerystės poveikį ir dalyvavimą jose. Reikėtų visapusiškai pripažinti Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato įsipareigojimą dėl partnerystės, tačiau tokie pat aktyvūs turėtų tapti ir kiti generaliniai direktoratai, ypač jei partnerystė susijusi su teminiu generalinio direktorato aspektu. Apskritai Komisijoje būtų pravartu sudaryti bendrus susitarimus dėl jos atstovų vaidmens kiekvienoje partnerystėje.

Ateityje sėkmingam ES miestų bendradarbiavimui taip pat būtų naudinga, jei prižiūrint Komisijos dalyvavimą darbotvarkėje vadovaujamo vaidmens imtųsi Generalinis sekretoriatas. Tai geriau atitiktų miestų administravimo institucijų taikomą įvairius sektorius apimančią požiūrį į politikos formavimą.

Norime stipresnės lyderystės miestų klausimais ES lygmeniu. Todėl, siekdami užtikrinti nuolatinį dialogą su miestų lyderiais, strateginę kryptį ir geresnį ES miestų politikos koordinavimą, pasiūlėme paskirti Komisijoje už miestų klausimus atsakingą pirmininko pavaduotoją.

Kasmetinis ES miestų vadovų aukščiausiojo lygio susitikimas, į kurį renkasi Europos, nacionaliniai ir miestų vadovai, kad galėtų nustatyti bendrą darbotvarkę, atsakomybės sritis ir veiksmus, taip pat padėtų integruoti miestų klausimus, remiantis Amsterdamo pakte nustatytais neoficialiais aukščiausiojo lygio Tarybos susitikimais (pavyzdžiui, tokiais, per kurį buvo parengta Bukarešto deklaracija).

Miestų amžius

Europos ir vietos sunkumai tarpusavyje labai susiję, todėl vietos miestų aspektus reikėtų gerai išsiaiškinti ir įtraukti į Europoje priimamus sprendimus. Miestų darbotvarkės priemonėmis įtraukiant miestus į bendrų sunkumų sprendimo paiešką bus lengviau kurti stipresnę ES, ypač jei rezultatai lems ilgalaikiškesnius ES politikos pokyčius.

Turime toliau didinti Miestų darbotvarkės impulsus ir atsakomybę už ją, kad miestų klausimai būtų nagrinėjami aukščiausiu politikos lygmeniu, kur jiems ir vieta. Todėl turime užtikrinti, kad ji toliau kurtų darnią strateginę sistemą, kartu plėtojant naująją Leipcigo chartiją, ir remtų miestų vaidmenį Europos Sąjungoje.

Miestuose gyvena dauguma europiečių, todėl stenkimės užtikrinti, kad į miestų aspektą būtų atsižvelgiama priimant sprendimus visais lygmenimis. Tačiau taip pat pasisemkime vertingos patirties iš šios daugiapakopio valdymo veiklos ir būtinai atminkime pagrindinę priežastį, dėl kurios formuojama ši politika. Darbas su miestais – tai darbas su žmonėmis. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

www.eurocities.eu

ŽINIASKLAIDOS PROGRAMA „YOUTH4REGIONS“

Žiniasklaidos programa „Youth4Regions“ remia kitos kartos žurnalistų, besispecializuojančių regioninės politikos srityse, mokymąsi. Šie jauni europiečiai raginami skleisti informaciją apie ES finansuojamus projektus.

Toliau pateikiame dar du jaunųjų programos YOUTH4REGIONS tinklaraščių konkurse dalyvavusių žurnalistų straipsnius.

Milanas klesti

Šiuo metu Francesca studijuoja ekonomikos ir socialinių mokslų bakalaurą Italijos Bocconi universitete, kuriame ji dabar, remdamasi pirmaisiais metais vietos laikraštyje įgyta patirtimi, gilina savo žinias ekonomikos ir tiriamosios žurnalistikos srityje.

Mažiau nei prieš šimtmetį iki Kristaus gimimo romėnų poetas Vergilijus melancholiškais senyvo kaimiečio Melibojaus, kuris buvo priverstas keltis į Romos miestą, žodžiais reiškė susirūpinimą dėl nykstančių savo laukų. Tais laikais žemės ūkis buvo pagrindinis daugiausia kaimuose gyvenusių Europos ir Azijos žmonių pajamų šaltinis, o metropolinėse teritorijose daugiausia būrėsi intelektualai ir politikos veikėjai.

Nuo tada padėtis iš esmės pasikeitė: dirbantys gyventojai įgijo pramoninių gebėjimų ir užplūdo miestų centrus, o dirbama žemė apribota plotais, kuriuose žemės ūkiu verčiamasi dideliu mastu. Tarp šių dviejų kraštutinumų atsirado sterilios ir lėtai judančios teritorijos tipas:

vadinamosios miestų apylinkių teritorijos, kuriose persipina miestų ir žemės ūkio savybės, bet kartais nesėkmingai.

Tokia padėtis neišvengiamai veda į aklavietę: įsigali nauja ekologiška savimonė, reikalaujanti nebrangių, iš niekur neatvežtų produktų, o pasaulyje, kuriame kaimai labai nutolę nuo miestų teritorijų, jų rasti sunku. Be to, municipaliniuose rajonuose trūksta žmogiškojo kapitalo homogeniškumo: pastaraisiais metais labai padidėjo procentinė nesimokančio, nedirbančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo dalis; miestuose tebevyksta migrantų integracija; o daugelis Europos šalių, pavyzdžiui, Italija, patiria protų nutekėjimą, nes iš jos išvyksta kvalifikuoti mokslininkai.

O jei paaiškėtų, kad abi šias problemas būtų galima išspręsti plėtojant miestų apylinkių teritorijas? Vergilijaus poemos ataidėtų šiais laikais – greitai judančios metropolinės teritorijos turėtų žengti žingsnį atgal ir prisiminti savo bukolinius laikus.

Šiuo atžvilgiu išsiskiria *OpenAgri* – ERPF lėšomis finansuojamas projektas, kuriuo Italija įgyvendina *Inovatyvius miestų veiksmus*, siekdama išvengti pirmiau nurodytų sunkumų, atsirandančių dėl dabartinių miesto ir kaimo santykių. Jį vykdant daugiausia dėmesio skiriama Didžiajam Milanui, kuris yra puikus pavyzdys, kaip besiplečiantį ir itin reiklų metropolį supa nederlingos ir pusiau apleistos teritorijos, kuriose šiuo metu nei gyvenama, nei auginami pasėliai.

Pagal šūkį „Nauji gebėjimai naujoms darbo vietoms miesto apylinkių žemės ūkyje“ projektu *OpenAgri* siekiama sukurti sąsajas tarp žemės išteklių ir miestų apylinkių centrų, žmogiškojo kapitalo ir technologijų pažangos.

Šį projektą 2016 m. sumanė Italijos politechnikos universiteto dėstytoja Rossana Torri, sulaukusi daug paramos iš Milano savivaldybės, kuri projekte *OpenAgri* įžvelgė ir miesto politikos, kuria daug dėmesio skiriama maistui, rezultatus, ir dideles paskatas pradedančiosioms įmonėms, novatoriškoms MVĮ bei socialinei įtraukčiai.

Kad būtų galima suprasti, kaip veikia *OpenAgri*, turime pristatyti naują projekto centrą *Cascina Nosedo* – kaimišką pastatą Didžiojo Milano miesto pakraštyje. Šioje itin technologinėje ir novatoriškoje laboratorijoje ketinama imtis pažangiausios mokslinių tyrimų veiklos, įskaitant *OffiCucina*, akvaponikos šiltnamį ir plėtros centrą.

Plėtros centras yra daugiausia rezultatų duodantis ir perversmą keliantis *OpenAgri* elementas, siekiantis atlikti pirmąjį vaidmenį Europos miestų apylinkių žemės ūkio veiklos srityje. Jame daugiausia dėmesio skiriama 18 atrinktų veiksmų, išsiskiriančių moderniomis aplinkos, technologinių ir socialinių sprendimų idėjomis.

Pavyzdžiui, vandens naudojimo optimizavimo proveržio inovaciją tikima diegti imantis SMAF (angl. *Smart Agriculture for Flowers*) veiklos, kuria siekiama įvykdyti „daugiafunkcio tikslojo žemės ūkio projektą, per kurį, taikant pažangiuosius žemės ūkio sprendimus, auginamos alimurginės, valgomosios ir aromatinės gėlės“.

Kitą dėmesio vertą veiklą vykdo IO P-ORTO – kooperatyvas, siūlantis „galimybę rasti darbą migrantams tokiose veiklos srityse kaip pasaulio sodai, miestų sodai, migrantų valdomi modeliai, pagal kuriuos pirkėjai derliaus gali pasiskinti patys, ir kt.“.

Galima daryti išvadą, kad, naudodamasis didele ES pagalba, Milano miestas įgyvendina progresyvią visa apimančią misiją didinti savo maisto tvarumą, nes, atkurdamas pamirštas miestų apylinkių teritorijas, kuria naujas kvalifikuoto darbo galimybes ir didina socialinę sanglaudą.

Bukolinėje aplinkoje sukurtos romantiškos Vergilijaus eilutės dabar pritaikytos prie XXI a. miesto gyvenimo poreikių. Miestas ir kaimas nebėra atskiros, tarpusavyje nesuderinamos realijos – jos keičiamos homogeniškai derinant metropolinėms teritorijoms būdingą technologijų pažangą ir ekologinį kaimo vietovių tvarumą.

” *Mes gi mieluosius laukus ir gimtąją šalį paliekam.
Išveja iš namų mus, o tu, [Titirai] išsitiesęs pavėsy,
Mokai miškus gražios Amarilės vardą aidėti.* “

Vergilijus, I eklogas

Socialinė įtrauktis geresnei ateičiai: muzika mūsų ausims

Surinkti vaikus nuo gatvės ir perkelti juos į socialinę mokymosi, tvarkos ir pagarbos aplinką. Toks yra nuo 2007 m. sėkmingai įgyvendinamo Europos Sąjungos lėšomis remiamo projekto *Orquestra Geração* tikslas.

Viskas prasidėjo Portugalijos miesto Amadoros pradinėje Miguel Torga mokykloje, bet šiandien šioje iniciatyvoje dalyvauja 22 mokyklos. *Orquestra Geração* arba *Kartos orkestras* – tai probleminėse vietovėse veikiančiose mokyklose vykdomas socialinių veiksmų projektas. Pagal šį projektą sumanyta mokiniams nuo pirmojo iki trečiojo pradinės mokyklos ciklo, be įprastinių pamokų, pasiūlyti nemokamą muzikinį lavinimą.

Šio muzikinio švietimo projekto, kuriam skirtas daugiau kaip 350 000 EUR bendras Europos regioninės plėtros fondo finan-

savimas, šaknys glūdi ne Europos, bet Venesuelos filosofijoje. 1973 m. José António Abreu pradėjo taikyti *El Sistema* arba *Sistema* – modelį, kurį imta taikyti visame pasaulyje.

Sėkmingam muzikos studentui ir pianistui José António pavyko sukurti priemonę, galinčią suteikti galių nepalankioje jo šalies aplinkoje gyvenantiems vaikams. Nuo tada kartu su daugiau kaip 900 000 mokinių ir 10 000 mokytojų jis sukūrė Venesuelos nacionalinę jaunimo ir vaikų orkestrų sistemą.

Šis modelis taip pat sėkmingai atkartotas Portugalijoje. Orkestrą *Orquestra Geração* valdo Nacionalinė muzikos konservatorija ir Portugalijos jaunimo sistemos jaunimo simfoninių orkestrų asociacija. Šiam projektui skyrus apie 80 mokytojų, pamažu pavyksta atsižvelgti į didėjančią paklausą. Mokiniai gali pasirinkti bet kurį simfoninio orkestro instrumentą, mušamuosius arba net choro instrumentą. Užtikrinus šią įvairovę, kiekvienas grupėje atlieka svarbų vaidmenį, todėl stiprėja jausmas, kad dirbama kartu, siekiant bendro intereso.

Maria Inês kitais metais tikisi baigti komunikacijos ir žurnalistikos studijas Portugalijos Porto universitete. Ji labai domisi tarptautiniais klausimais ir šiuo metu, kaip žurnalistė mėgėja, stengiasi kuo aktyviau rašyti įvairiems universitetų laikraščiams ir žurnalams.

Helena mano, kad dalyvavimas orkestre gali padėti įveikti kai kurių mokinių sunkumus ir sumažinti didelį šių mokyklų nebaigusiu mokinių skaičių. Intensyvi orkestro veikla ir muzikos pamokos, kuriose šiuo metu mokiniai dalyvauja laisvu nuo pamokų metu, gali integruoti jaunimą į visuomenę ir skatinti jų tobulėjimą bei pasitikėjimą. Helena sako, kad pagrindinės šio *Geração* orkestro vertybės yra „komandinis darbas, bendradarbiavimas, įsipareigojimas ir pagarba“.

Svarbus aspektas yra įtrauktis. Orkestro *Orquestra Geração* švietimo koordinatore Helena Lima pabrėžia, kad kurti šį jaunimo orkestrų tinklą svarbu siekiant užtikrinti visapusišką švietimo patirtį visiems, ypač „socialiniu ir švietimo požiūriais pažeidžiamiems vaikams ir suaugusiesiems“. Iš tikrųjų projektui būdingas stiprus socialinis su švietimu susietas aspektas, nes jį vykdam padedama įveikti kai kuriuos nustatytus probleminius laikomų mokyklų mokymo trūkumus.

Ateityje orkestras tikisi išplėsti savo veiklą ir skatinti projektą už šalies ribų, pirmiausia portugališkai kalbančiose Afrikos šalyse. Šiuo metu iniciatyva pasiekia savo tikslus ir daugelis jaunuolių ją vertina kaip puikią galimybę leisti laisvalaikį studijuojant partitūrą arba mokantis dar idealiai neišmoktą gamą. Tokie socialinės integracijos projektai labai svarbūs siekiant užtikrinti visapusišką vystymąsi visuomenėje ir kovoti su nelygybe. O šis žinojimas – tikra muzika mūsų ausims. ■

Investavimo pagal sanglaudos politiką pažangos stebėseną

2019 m. spalio mėn. Komisija paskelbė naujausius duomenis, iš kurių matyti pažanga įgyvendinant investicijas pagal 2014–2020 m. sanglaudos politikos programas. Nuo 2018 m. birželio mėn. iki 2019 m. birželio mėn. bendroji realiojoje ekonomikoje vykdomiems projektams skirtų investicijų apimtis padidėjo apie 90 mlrd. EUR. Projektams skirta 2014–2020 m. sanglaudos politikos biudžeto dalis sudaro 81 % visos esamos 485 mlrd. EUR sumos. Mokėjimai projektams siekia 29,4 % viso biudžeto arba 143 mlrd. EUR.

1. Ką, be didelių skaičių antraštėse, mums sako šie duomenys?

Šie išsamūs duomenys – tai tarsi „informacijos žemėlapiai“, iš kurių matyti investavimo pažanga pagal fondus, apskritis, temas ir pavienes programas. Pavyzdžiui, galime matyti įvairią su kiekvienu sanglaudos politikos fondu susijusią pažangą.

Investavimo pažanga taip pat labai skiriasi pagal šalis: Vengrijoje, Nyderlanduose, Liuksemburge ir Kipre sanglaudos politikos investicijų (patvirtintiems) projektams skirta daugiau. Išlaidų atžvilgiu geriausiai sekasi Nyderlandams, Suomijai, Kiprui ir Švedijai.

2. Kodėl atrodo, kad kai kurios šalys laikui bėgant ES vidurkį nuolat viršija arba nuo jo atsilieka?

Patvirtintų projektų ir išlaidų lygis, palyginti su vidutiniais lygiais, labai skiriasi. Patvirtintų projektų lygių skirtumus iš dalies paaiškina nacionalinė daugiau ar mažiau brandžių projektų atrinkimo praktika arba vėlavimas surengti atrankos procedūrą. Išleisti lėšas gali būti vėluojama dėl tokių veiksnių kaip lėta atranka, didelis daugiamečių infrastruktūros projektų skaičius arba mažiau brandžių projektų atranka.

Norėdami sužinoti daugiau, perskaitykite duomenų straipsnį <https://t.co/AMPl0GsUAb>, kuriame paaiškinta, kaip suprasti naujausią diagramą – taškinį brėžinį su vėliavėlėmis – ir kai kurias iš galimų skirtingos pažangos priežasčių.

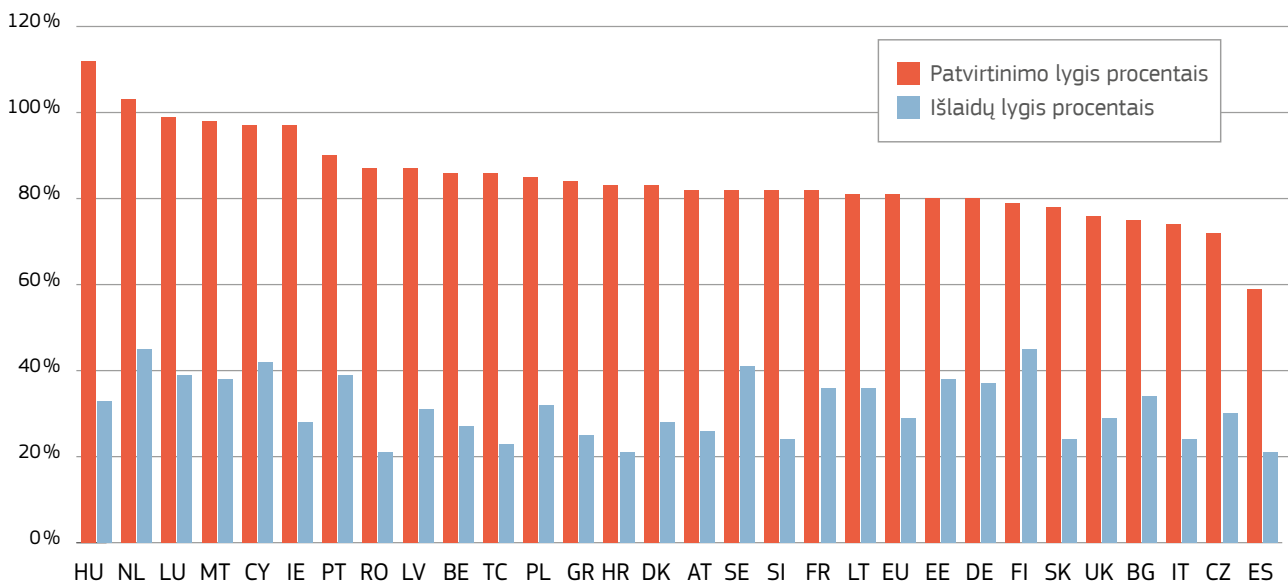
2014–2020 m. sanglaudos politikos investavimo pažanga pagal fondus 2019 m. birželio mėn. pabaigoje (mlrd. EUR)

	Visos suplanuotos 2014–2020 m. investicijos	Visos patvirtintos investicijos 2019 m. birželio mėn.	Patvirtintos investicijos procentais	Visos išlaidos 2019 m. birželio mėn.	Išlaidos procentais
SF	74,8	67,9	91 %	23,3	31 %
ERPF	278,9	225,4	81 %	75,2	27 %
ESF	120,7	91,1	75 %	38,7	32 %
JUI	10,3	9,2	89 %	5,2	51 %
Iš viso	484,8	393,6	81 %	142,5	29 %

Šaltinis – ESI fondų ATVIRIEJI DUOMENYS, <https://t.co/SisUVGjm6x>.

Sąveikioji diagrama su nominaliosiomis vertėmis eurais: <https://t.co/SIVHNbsN78>.

2014–2020 m. sanglaudos politikos investavimo pažanga pagal šalis 2019 m. birželio mėn. pabaigoje

Šaltinis – ESI fondų ATVIRIEJI DUOMENYS, <https://t.co/SisUVGjm6x>.
Sąveikioji diagrama su nominaliosiomis vertėmis eurais: <https://t.co/kJHDLSeVmg>.

3. Kam bus įdomus šis duomenų rinkinys?

Šis duomenų rinkinys bus įdomus įvairiems sanglaudos politikos suinteresuotiesiems subjektams ir tyrėjams. Iki 2019 m. rugpjūčio mėn. duomenų rinkinį peržiūrėjo daugiau kaip 29 000 naudotojų, o atsisiuntė – beveik 6 000!

Šie duomenys padeda stebėti, kaip naudojamos planuojamos investicijos. Į juos įtraukta daug informacijos apie programas bei temas ir padėtį kiekvienais metais, todėl jie yra pagrindinis susijusios informacijos apie investavimo pažangą šaltinis.

4. Kaip renkami duomenys?

Finansiniai duomenys apie patvirtintus (atrinktus) projektus renkami pagal sanglaudos politikos programas; šie duomenys

Komisijai teikiami triskart per metus: iki gruodžio 31 d., birželio 30 d. ir rugsėjo 30 d. Tada Komisija finansinius duomenis lygina su programų finansų planais. Duomenų rinkinys reguliariai atnaujinamas atsižvelgiant į visas programų pataisas.

Nagrinėkite duomenis ESI fondų atvirųjų duomenų platformoje

ESI fondų atvirųjų duomenų platformoje taip pat rasite iš anksto suformatuotas įgyvendintų finansų diagramas, kuriose su duomenimis galima susipažinti apžvalgos, temų, fondų, šalių ir programų puslapiuose: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/overview>.

Šiame duomenų straipsnyje paaiškinta, kaip suprasti animuotas taškines pagal šiuos finansinius duomenis parengtas diagramas: <https://t.co/AMPlGsUAb>.

Gal turite klausimą, kurį norėtumėte aptarti būsimuose *Panoramos* DUOMENŲ CENTRO straipsniuose?

Gal turite duomenų rinkinį, kurį norėtumėte pasiūlyti įkelti į ESI fondų atvirųjų duomenų platformą?

Jei taip, rašykite e. pašto adresu REGIO-EVAL@ec.europa.eu

Seekite diskusijas tinkle TWITTER pagal saitažodį „#ESIFopendata“

arba užsisakykite mūsų naujienlaiškį adresu <https://europa.eu/!UM69Hx>.

#CohesionEval2019

Investicijos į bendrą mūsų ateitį

2019 m. birželio 20–21 d. Bukarešte vyko Komisijos surengta ES Tarybai pirmininkaujamos Rumunijos globojama 8-oji ES sanglaudos politikos vertinimo konferencija. Konferencijos pavadinimas *Investicijos į bendrą mūsų ateitį* primena solidarumo principą, kuriuo grindžiama sanglaudos politika, ir, kad šiai politikai, kuri įgyvendinama vadovaujantis pasidalijamojo valdymo principu, labai svarbus bendradarbiavimas su valstybėmis narėmis.

Pradėdama konferenciją Komisijos narė C. Crețu pabrėžė, kad politika remia investicijas, kuriomis siekiama gerinti ES piliečių gyvenimo kokybę. Kalbėdama apie būsimą daugiamečią finansinę programą (DFP), Komisijos narė išvardijo pagrindinius būsimos sanglaudos politikos iššūkius ir pateikė informacijos apie tai, kas yra veiksminga nuolat gerinant orientavimąsi į gerus rezultatus, rengiant būsimas programas ir stiprinant sąsajas su Europos semestru.

Rumunijos ministro pirmininko pavaduotojas D. Suciū pasveikino dalyvius ir atkreipė dėmesį į sanglaudos politikos gebėjimą nuolat prisitaikyti ir išsaugoti savo aktualumą kintančiomis aplinkybėmis. Rumunijos Europos fondų ministrė R. Mînzatu savo

kalboje atkreipė dėmesį į sanglaudos politikos vertinimo svarbą, siekiant skleisti piliečiams informaciją apie konkrečius rezultatus ir taip išvengti nepagrįstos kritikos. Europos regionų komiteto narys M. Schneider pabrėžė, kad vertinimas buvo pagrindinė priemonė, siekiant parodyti, kaip ši politika padėjo pakeisti ir pagerinti ES regionų padėtį.

Aiškinosi vaidmenį

Per dviejų dienų diskusijas aštuoniuose praktiniuose seminaruose ekspertai apsvaistė stebėsenos ir vertinimo veiklą bei funkciją įvairiais scenarijais, pavyzdžiui, taikant integruotas teritorines strategijas ir pažangiosios specializacijos strategijas. Per tuo pačiu metu vykusius praktinius seminarus aptartos šios pagrindinės temos: didžiųjų duomenų valdymas, galimybės su jais susipažinti, jų patikimumas ir vertinimo sistemos nacionaliniu, ES bei tarptautiniu lygmenimis. „Kas tinka ir kas netinka sanglaudos politikai?“ – tokiu verčiančiu pamąstyti pavadinimu buvo pavadintas penktasis praktinis seminaras, per kurį daugiausia buvo dėmesio skirta 2007–2013 m. laikotarpio *ex post* vertinimo įnašui į Komisijos pasiūlymo dėl būsimos programavimo laikotarpio supaprastinimą ir lankstumą.

Tada auditorijai buvo užduotas klausimas „Koks yra svarbiausias vertinimo vaidmuo?“ Kaip pagrindiniai vertinimo naudos aspektai buvo išskirti atskaitomybė, politikos mokymasis ir komunikacija, o vėliau jie buvo aptarti per baigiamąją plenarinę sesiją.

Vertinimas gali daug ką pakeisti

Europos Audito Rūmų II rūmų *Investicijos sanglauda, augimui ir įtraukčiai* dekanė I. Ivanova atkreipė dėmesį į tai, kad svarbūs ir vienas kitą papildo visi – *ex ante*, laikotarpio vidurio ir *ex post* – vertinimai: kai kurių iš jų reikia rengiant politiką, o kiti labai svarbūs siekiant parodyti rezultatus ir padidinti atskaitomybę piliečiams.

Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato Vertinimo ir Europos semestro skyriaus vadovė M. Hristcheva sako, kad vertinimas gali iš tikrųjų daug ką pakeisti. Jis gali parodyti, ar priemonės gerai parengtos, yra tinkamos ir gali skatinti pridėtinę vertę, todėl atlieka svarbų vaidmenį gerinant politikos projektavimą ir įgyvendinimą ateityje.

Išankstinės patikimų ir įrodymais grindžiamų vertinimų sąlygos – galimybė susipažinti su duomenimis ir duomenų patikimumas. Vis dėlto, kaip pabrėžė Komisijos Reglamentavimo patikros valdybos pirmininkė V. Gaffey, didžiais duomenimis nereikėtų dangstyti siekiant nuslėpti viešosios politikos nesėkmes: politikai turėtų stengtis pateikti išsamią informaciją, kad piliečiai galėtų suprasti pasiekimus, ir paaiškinti, kodėl gali būti nepasiekiami numatyti kai kurių programų rezultatai.

Sanglaudos intervencinės priemonės taikomos, be kita ko, novatoriškoms ir pažangioms idėjoms, o tokios idėjos yra savaime rizikingos. Todėl, kaip sakė Šefildo universiteto Vadybos mokyklos profesorius Ph. McCann, ši politika turėtų leisti klysti, o politikai turėtų išmokti pripažinti, kad eksperimentai ne visada pavyksta. Vertinimas atliekamas siekiant ne įvertinti ir reitinguoti, bet pateikti grįžtamąjį ryšį, kad būtų galima tobulinti politiką.

Informacijos sklaida

Palaikant pasitikėjimu grindžiamus santykius ir vertinimo rezultatams taikant gerai parengtus komunikacijos planus, galima išvengti perdėtos kritikos, kai dėl tam tikrų neigiamų rezultatų puolami politikai, nes teigiami rezultatai gali paaiškėti praėjus daugiau laiko, bet jų padariniai ir poveikis gali būti ilgalaikiai. Be to, politikai ir ekspertai turėtų informuoti apie rezultatus ir nesėkmes įvairiais metodais, atsižvelgdami į auditoriją ir stengdamiesi nepakliūti į paprastinimo ir rinkodaros spąstus.

Užbaigdama konferenciją Rumunijos Europos fondų ministrė M. Toader atkreipė dėmesį į neblėstančią struktūriškų vertinimų svarbą: programuotojams vertinimo reikia norint suprasti, ką jie galėtų patobulinti; piliečiams ir mokesčių mokėtojams jo reikia norint sužinoti, kam buvo išleisti jų pinigai; o politikams jo reikia norint sustiprinti savo veiksmus rengiant būsimą politiką.

Per šią konferenciją buvo ne tik aptartas vertinimas ir tolesnis tobulinimas. Įvairūs suinteresuotieji subjektai – valstybių narių akademikai, praktikai, politikai ir politikos formuotojai – taip pat turėjo puikią galimybę užmegzti tarpusavio ryšius.

Plačiai pripažinta, kad sanglaudos srityje daug nuveikta ir kad Komisija aktyviai skatina bei padeda atlikti vertinimą. Kaip pabrėžė už Regioninės ir miestų politikos generaliniame direktorate vykdomą politiką atsakingas direktorius Erik von Breska, vertinimas yra labai svarbus politikos ciklui, per kurį remiant programų įgyvendinimą ir rengiant būsimą politiką remiamasi ir vertinimo procesu, ir jo rezultatais. Svarbiausias prioritetas bus nustatyti realistiškus plataus užmojo tikslus, kad būtų galima parengti aiškias ir įgyvendinamas sanglaudos intervencines priemones, kuriomis būtų galima spręsti būsimus sunkumus. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

Konferencijos svetainė, kurioje pateiktos valstybių narių vertinimo pristatymai, vaizdo įrašai ir plakatai:

<https://europa.eu/!up98Ct>.

ESI fondų atvirųjų duomenų portalas:

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/>.

Vertinimo tinklas: https://ec.europa.eu/regional_policy/lt/policy/evaluations/network/

2002–2017 m. ES solidarumo fondas pasirengęs bet kokiems įvykiams

ES solidarumo fondas – tai 2002 m. sukurta politikos priemonė, kuria siekiama remti ES veiksmus ES valstybėse narėse ir narystės siekiančiose šalyse, įvykus didelėms nelaimėms, pavyzdžiui, potvyniams, žemės drebėjimams, ugnikalnių išsiveržimams, miškų gaisrams, sausroms arba kitoms gaivalinėms nelaimėms. Šio fondo lėšos gali būti skiriamos gavus nukentėjusios šalies paraišką, jei dėl nelaimės pagrįsta imtis veiksmų Europos lygmeniu.

2014 m. ES solidarumo fondo (ESSF) reguliavimo sistema buvo persvarstyta: dabar ESSF veiksmams reguliuojami Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2012/2002 su pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 661/2014. Vykdam šią reformą, atlikti keli su fondo veikla susiję pakeitimai, pavyzdžiui, paaiškinti paraiškų dėl regioninių nelaimių priimtino kriterijai, pratęstas teisės aktuose nustatytas paraiškų pateikimo terminas, pratęstas įgyvendinimo laikotarpis ir nustatytas avansas.

2002–2017 m. iš ESSF skirta 5,24 mlrd. EUR veiksams per 84 nelaimės 23 valstybėse narėse ir vienoje narystės siekiančioje šalyje. Apie 90 % šių išteklių buvo skirta nelaimėms, per kurias buvo padaryta didelė žala nacionaliniu lygmeniu, pirmiausia – pagalba, kurios prireikė dėl žemės drebėjimų, potvynių ir audrų.

Tačiau fondo parama skiriama ir įvykus nelaimėms labiau ribotose teritorijose, pvz., regionuose ir kaimyninėse šalyse. Paveiksle parodytas visų ESSF veiksmų pasiskirstymas pagal nelaimės metus, kategorijas (didelė, regioninė, kaimynystėje), tipus (potvyniai, audros, žemės drebėjimai, miškų gaisrai) ir ES paramos sumas (jos nurodytos skirtingo dydžio burbulais).

Matyti, kad šio fondo veikimo aplinka, pasižymi, be kita ko, dideliu per metus įvykstančių nelaimių dažnumu ir dydžio nenuospėjamumu. Pavyzdžiui, kalbant apie dažnumą pažymėtina, kad daugiausia nelaimių buvo užregistruota 2010 m. ir 2014 m. (per metus bent 10 nelaimių), o ES solidarumo fondui ramiausi buvo 2004 m., 2006 m. ir 2011 m.

Reikšmingi patobulinimai

Dėl šios priežasties fondo ištekliai kasmet ES biudžete skiriami ne iš anksto, bet yra grindžiami metinio biudžeto viršutine riba, kuri nuo 2014 m. buvo 500 mln. EUR 2011 m. kainomis, ir numatyta galimybė atitinkamais metais nepanaudotus išteklius perkelti į kitus metus.

Atliekant ESSF fondo veiklos vertinimą nuo fondo taikymo pradžios 2002 m. iki 2017 m., analizuotas jo įgyvendinimas ir veiklos rezultatai, atsižvelgiant į patvirtinimo efektyvumą ir veiksmingumą laiko atžvilgiu, fondo veiksmų įgyvendinimą ir užbaigimą; 2014 m. atlikto fondo persvarstymo vaidmenį; ESSF ir kitų nelaimių rizikai valdyti skirtų ES politikos priemonių sąsajas; ir suinteresuotųjų subjektų nuomonę apie šios politinės priemonės ES pridėtinę vertę bei jos vaidmenį įkvepiant tolesnius politikos pokyčius nacionalinėse nelaimių rizikos valdymo sistemose.

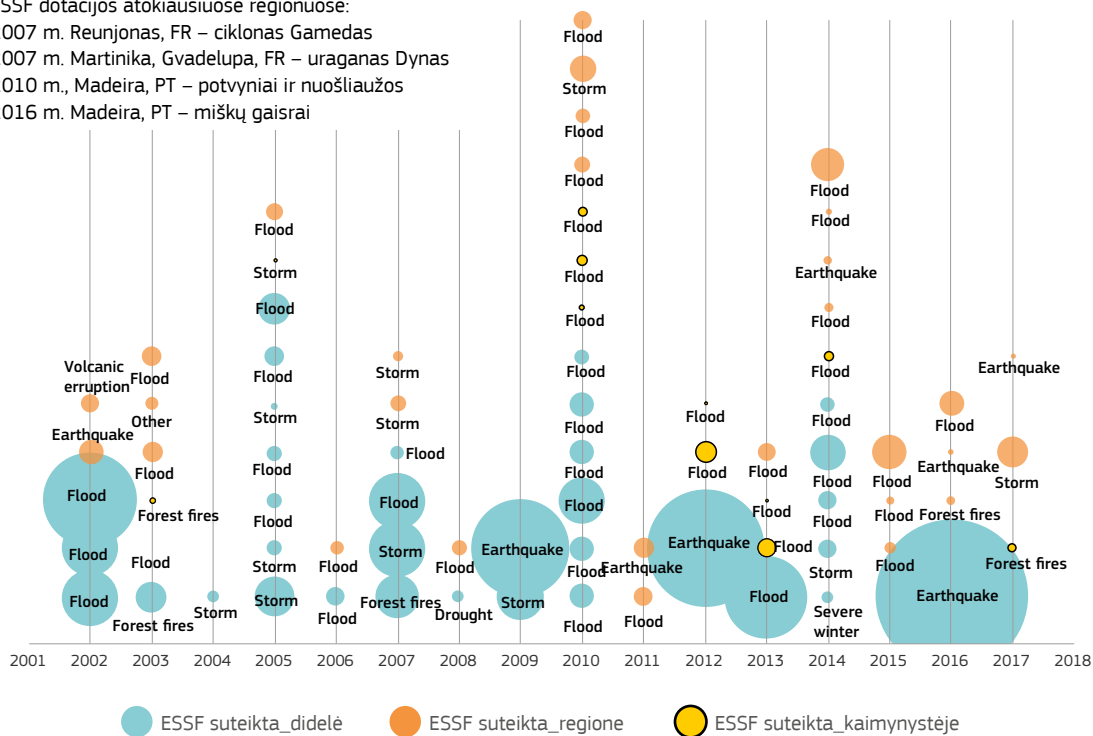
2018 m. rugsėjo mėn. – 2019 m. kovo mėn. atliekant vertinimą vadovautasi Komisijos geresnio reglamentavimo principais, pateikiant informaciją apie penkis vertinimo kriterijus: efektyvumą, veiksmingumą, suderinamumą, aktualumą ir ES pridėtinę vertę. Be to, vertinant taip pat buvo atsižvelgta į konkrečiai su priemone susijusį vertinimo kriterijų – ES solidarumą.

Atlikus vertinimą nustatyta, kad pirmiausia dėl 2014 m. reformos fondo įgyvendinimas labai pagerėjo, ypač kalbant apie paraiškų, pateiktų dėl regioninių nelaimių, patvirtinimo lygį ir fondo naudojimo vietoje laiką.

2002–2017 m. ES solidarumo fondas (pagal metus, nelaimės kategorijas bei tipus ir dotacijos dydžius)

ESSF dotacijos atokiausiuose regionuose:

- 2007 m. Reunjonas, FR – ciklonas Gamedas
- 2007 m. Martinika, Gvadelupa, FR – uraganas Dynas
- 2010 m., Madeira, PT – potvyniai ir nuošliaužos
- 2016 m. Madeira, PT – miškų gaisrai

^ Paveiksle nurodyti 84 ESSF atvejai, kuriems finansavimas patvirtintas dėl 2002–2017 m. įvykusių nelaimių.
Šaltinis – Europos Komisija, 2002–2017 m. stebėsenos duomenys.

Po 2014 m. reformos tikimybė, kad su regionine nelaime susijusi paraiška dėl ESSF paramos bus patenkinta, padidėjo nuo 31 % iki 85 % ir nebeliko netikrumo dėl paraiškų priimtimumo. Dėl naudojimo spartos pažymėtina, kad laikotarpis nuo paraiškos pateikimo iki visos ESSF paramos išmokėjimo sutrumpėjo 12 %, nors vis dar trunka apie metus. Vis dėlto pirminius finansinius apribojimus dideles gaivalines nelaimes patyrusiose valstybėse narėse taip pat galima mažinti prašant išmokėti ESSF avansą nepaėjęs daug laiko nuo paraiškos pateikimo.

Analizuojant per vertinimą taip pat nustatyta, ką būtų galima toliau tobulinti, pavyzdžiui, geriau suderinti atitikties fondo lėšų skyrimo reikalavimams sąlygas su nelaimių valdymo principu „atkurk geriau“, pagal kurį atkūrimo po nelaimės etapas yra labai svarbus kuriant atsparią infrastruktūrą.

Tolesnės tobulinimo galimybės susijusios, pavyzdžiui, su žalos įvertinimo valstybėse narėse gerosios patirties skatinimu ir patikimų metodų plėtojimu, siekiant užtikrinti kuo geresnį naudojimąsi ESSF parama. Be to, kad padidėtų ES solidarumo pastangų matomumas valstybėse narėse, taip pat bus stengiamasi daugiau informuoti apie ESSF veiksmus.

Taigi, atlikus vertinimą padaryta išvada, kad fondas yra pritaikoma ir lanksti priemonė ES veiksams per nelaimės įgy-

vendinti, suteikianti ES pridėtinės vertės reaguojant į nelaimės valstybėse narėse ir narystės siekiančiose šalyse.

Komisija siūlo ateityje iš dalies pakeisti teisinį ESSF pagrindą, kad šį fondą taip pat būtų galima naudoti padedant valstybėms narėms mažinti Jungtinės Karalystės pasitraukimo iš ES poveikį labiausiai nukentėjusiose srityse ir sektoriuose, ypač toms vidutinėms ir mažosioms įmonėms, kurioms Jungtinė Karalystė ir viešojo administravimo institucijos daro didžiausią poveikį. Be to, Komisija siūlo padidinti fondo avansą nuo 10 % iki 25 % visos numatytos finansinės paramos (arba iki didžiausios 100 mln. EUR sumos), kad šį fondą būtų galima sparčiau naudoti paramos prašančiose valstybėse narėse. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

Komisijos pasiūlymas, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2012/2002:

<https://europa.eu/!Kp48yu>

<https://europa.eu/!Hx63Jd>

Kelionių projektas vėl leidžiasi į kelią

Per antrąjį Regioninės ir miestų politikos GD kelionių projekto sezoną dvi keturių jaunuolių grupės vienu metu lankosi septyniolikoje ES šalių ir tikisi, kad ši kelionė taps jų gyvenimo nuotykiu. Kiekvienoje grupėje yra vaizdo įrašų kūrėjas, tekstų rengėjas, fotografas ir pranešėjas, kuriems pavesta registruoti įvairių savo patirtį lankant įvairiuose Europos regionuose ES lėšomis finansuojamus projektus ir daugiau apie juos sužinant.

Komandos *Travelbugs* maršrutas prasideda Alandų salose Suomijoje, o baigiasi – Kanarų salose Ispanijoje.

22 metų amžiaus aktorė **Dayana** kilusi iš Bulgarijos, bet šiuo metu gyvena Anglijoje. Ji mėgsta bendrauti, leisti laiką lauke ir užmegzti naujas pažintis. Laisvalaikiu ji sportuoja, skaito ir rašo eilėraščius; eilėraščių rašymas – viena didžiausių jos aistrų.

27 metų amžiaus rumunas **Rareš** jau dvylika metų gyvena Italijoje. Jis mokėsi tarpkultūrinio tarpininkavimo, bet nusprendė mieliau atsiduoti savo aistrai – fotografijai. Jis mėgsta kurti naujus dalykus, bet atsipalaiduoja žaisdamas kompiuterinius žaidimus, žiūrėdamas filmus, televizijos serialus ir *YouTube* vaizdo įrašus. Mėgstamiausia jo citata: *Kūrybiškumas yra naujasis raštingumas!*

Devyniolikmetis **Elliot** iš Švedijos ką tik baigė mokyklą ir svajoja dirbti laisvai samdomu fotografu ir vaizdo įrašų kūrėju. Jis yra savamokslis *YouTube* vaizdo įrašų ir filmų kūrėjas mėgėjas, besizhavintis nepriklausomais dokumentiniais filmais, ypač tokiais, kuriuose parodoma, koks nuostabus yra mūsų pasaulis. Prireikus pertraukos, jam patinka išėiti ilgiau pasivaikščioti, gerti kavą ir klausytis muzikos. Galbūt per šią kelionę jam pavyks sukurti savo dokumentinį filmą!

24 metų amžiaus **Vanessa** iš Pietų Afrikos gyvena ir studijuoja magistrantūroje Vengrijoje. Ji visada svajojo pakeliauti po Europą, todėl pasitaikius progai nieko nelaukė. Laisvalaikiu Vanessa mėgsta skaityti patarimų knygas ir kurti turinį savo tinklaraščiui apie maistą ir mitybą.

Komandos *Calma* maršrutas prasideda Dubline (Airijoje), o baigiasi – Nikosijoje (Kipre).

Panos – tai 23 metų amžiaus vaizdo tinklaraštininkas, pastaruosius ketverius metus gyvenęs Graikijoje, Australijoje ir Kipre. Jis su savo fotoaparatu apkeliaavo Aziją ir 100 dienų dalyvavo kelionių projekte, stengdamasi sujungti pasaulį per draugystę. Jam patinka miegoti, šiek tiek iš savęs pasišaipyti, optimistiškai žvelgti į gyvenimą ir priversti žmones juoktis (tai jam puikiai sekasi)!

22 metų amžiaus **Selina** iš Vokietijos pernai pagyveno keturiuose skirtinguose miestuose. Ji ką tik baigė žurnalistikos bakalaurą. Jos aistra – reportažai apie visuomenę ir aplinką. Laisvalaikiu Selina mėgsta vykti į muzikos festivalius, būti gamtoje ir atrasti naujus dalykus.

Wijnand – tai 26 metų amžiaus filmų kūrėjas iš Nyderlandų. Anksčiau jis mėgdavo mėsą, bet etikos sumetimais tapo vegetaru. Kelionėje jis tikisi susipažinti su žmonėmis ir per patiriamus nuotykius išgirsti jų istorijas: kaip jie augo, kas juos motyvuoja ir kaip jie žvelgia į ateitį?

Devyniolikmetė studentė **Olga** iš Lenkijos pasiėmė metų atostogas, kad galėtų leisti j savo gyvenimo nuotyki. Ji myli meną ir entuziastingai domisi mokslu. Per kelionių projektą ji tikisi patirti tokių įspūdžių, apie kuriuos galės prisiminti ilgus metus!

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://roadtripproject.eu/>

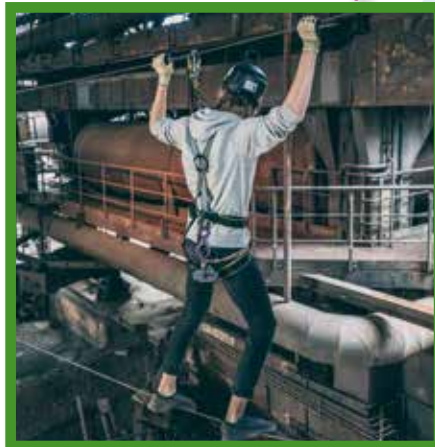

Plaukimas baidare Vengrijos Tokajaus-Bodrozguzo saugomo kraštovaizdžio teritorijoje

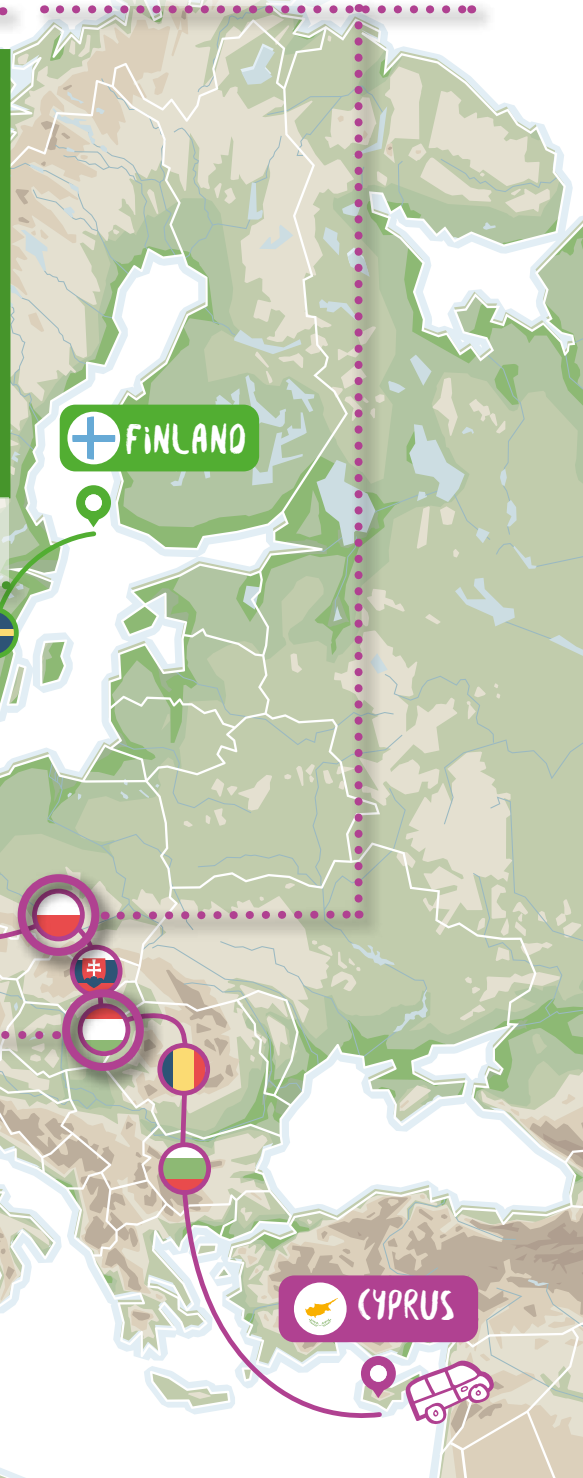
Kapstymasis po Europos pramonės paveldą gilioje anglių kasykloje ir muziejuje Silezijoje (Lenkijoje)

Grupinė nuotrauka Liuksemburge su Charles Elsen – vienu iš Šengeno susitarimo signatarų

Pakilus į aukštį iš oro galima apžvelgti Vokietijos Duisburgo kraštovaizdžio parką

 SPAIN

 IRELAND

 FINLAND

 CYPRUS

„Savais žodžiais“ – tai žurnalo *Panorama* skiltis, kurioje vietos, regioninio, nacionalinio ir Europos lygmenų suinteresuotieji subjektai dalijasi savo planais 2014–2020 m. laikotarpiui ir išsako savo nuomonę apie itin svarbias

sanglaudos politikos po 2020 m. diskusijas. *Panorama* laukia atsiliepimų Jūsų gimtąja kalba. Juos galėsime skelbti būsimuose numeriuose. Susisiekite su mumis adresu **regio-panorama@ec.europa.eu** dėl tolesnės informacijos apie Jūsų atsiliepimo pateikimo terminus ir rekomendacijas.

Žemutinės Saksonijos Socialinių inovacijų gairėmis valdomi socialiniai pokyčiai

Mūsų visuomenėje vyksta vis spartesni struktūriniai pokyčiai, iš dalies dėl kintančios demografijos ir skaitmeninės transformacijos. Į juos negalima atsižvelgti vien techninėmis inovacijomis. Todėl kelerius metus Žemutinė Saksonija bandė socialines inovacijas, kuriomis būtų galima pakeisti socialines struktūras.

Dabartiniu ES finansavimo laikotarpiu ESF fondus pirmą kartą galima naudoti socialinėms inovacijoms remti. Žemutinės Saksonijos gairėmis *Socialinės inovacijos* skatinami „novatoriški metodai, kuriais padedama spręsti socialines problemas ir atsižvelgti į vietos bei regionų poreikius“.

Plataus pobūdžio finansavimas suteikia projektų rėmėjams tokį lankstumą, kokį tik įmanoma užtikrinti. Naujajį finansavimo metodą Žemutinė Saksonija pasirinko siekdama rengti prie konkrečių poreikių pritaikytus projektus, kuriuos taip pat būtų galima vykdyti kitose žemės vietovėse.

Birgit Honé
*Vokietijos Žemutinės Saksonijos
žemės federalinė Europos reikalų
ir regioninės plėtros ministrė*

Bendradarbiaujant vietos subjektams, vykdomi projektai, pagal kuriuos siekiama sukurti nuolatines struktūras. Trys socialinių inovacijų biurai padeda pareiškėjams rengti projektus ir suteikia galimybę palaikyti tarpvalstybinį bendradarbiavimą arba keistis patirtimi Europoje.

Finansavimas teikiamas projektams, kurie padeda prisitaikyti prie darbo rinkos pokyčių, ir projektams, kurie gerina galimybes naudotis socialinėmis bei sveikatos paslaugomis.

Iki šiol finansuota 40 įvairių projektų: sveikatos priežiūros, judumo ir telemedicinos, kalbos barjerų šalinimo ir su pabėgėliais susijusiose srityse. 2020 m. bus pradėti vykdyti dar 15–20 projektų.

Socialinių inovacijų gairėmis Žemutinė Saksonija pradėjo eksperimentą. Vietos problemų sprendimo idėjų regionuose netrūksta. Tačiau reikia tinkamos sistemos, kad būtų galima skirti lankstesnį, paprastesnį finansavimą projektams, kuriuos vykdant būtų taikomi nauji metodai.

Vietos lygmeniu gairės susilaukė didelio susidomėjimo. Buvo išbandyta daug naujų metodų, o juos išbandžius atsirado naujų tinklų ir bendradarbiavimo pastangų.

2021–2027 m. finansavimo laikotarpiui numatytas ESF+ socialinėms inovacijoms skiria didesnę prioritetą. Nors konkretus formatas dar galutinai nenustatytas, atsižvelgiant į ankstesnius reguliavimo pasiūlymus galima daryti prielaidą, kad Žemutinė Saksonija toliau galės plėtoti ir skatinti socialinių inovacijų projektus per dalyvavimą grindžiamus procesus. ■

NAUJIENOS [GLAUSTAI]

Duomenys rodo sanglaudos politikos kovą su klimato kaita

Kad iki 2020 m. būtų galima pasiekti sutartus ES klimato ir energetikos tikslus, Europos Komisija įsipareigojo remti klimato politikos veiksmus, siekdama skirti jiems bent 20 % 2014–2020 m. daugiamečių finansinės programos lėšų. Šis politinis įsipareigojimas priimtas siekiant platesnio užmojo integruoti klimato aspektą, prisidėti prie klimato kaitos mažinimo pastangų, o mūsų natūralią ir žmonių sukurtą aplinką bei ekonomiką pritaikyti prie tikėtino klimato kaitos poveikio. ERPF ir Sanglaudos fondas, atsižvelgiant į jų pobūdį ir tikslų taikymo sritį, labai padeda siekti bendrojo ES kontrolės tikslo. 2014–2020 m. investuojama iš viso 54,8 mlrd. EUR šio fondo lėšų. Dabar planuojamas investicijas ir jų įgyvendinimo pažangą galite stebėti susipažindami su atviraisiais duomenimis.

Skaitkite šį tinklaraščio įrašą, kuriame pateikiama išsami informacija: <https://bit.ly/33jRQYv>.

Pagrindiniai sanglaudos politikos laimėjimai 2014–2020 m.

Internetu galima susipažinti su nauju <https://europa.eu/!xX99ku> pristatymu. Atrinkti investavimo tikslai ir iki šiol pasiekta jų įgyvendinimo pažanga pristatoma trijose srityse:

- pažangi Europa: moksliniai tyrimai ir inovacijos, skaitmeninė ekonomika, MVJ;
- tvari Europa: mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomika, aplinkosaugos ir klimato politikos veiksmai, tinklų infrastruktūra;
- įtrauki Europa: darbo rinka, socialinė įtrauktis ir žmogiškasis kapitalas.

Tekste daugiausia remiamasi tikslinėmis 2017 m. pabaigos vertėmis (nebent nurodyta kitaip), o tikslų įgyvendinimas pateikiamas platesniame kontekste; diagramos (parengtos pagal [#ESIFOpenData](#)) bus atnaujintos 2019 m. gruodžio mėn.

Sąžiningumo paktai laimi kompetencijos apdovanojimą už atvirą administravimą

Komisijos Regioninės ir miestų politikos plėtros generalinio direktorato kartu su organizacija *Transparency International* propaguojama iniciatyva <https://europa.eu/!YY79fU> laimėjo 2019 m. Europos ombudsmeno apdovanojimą už gerą valdymą kategorijoje „Kompetencija atviro administravimo srityje“.

Šiuo apdovanojimu pripažintas „novatoriškas naudojimas partnerystėmis su NVO, viešosiomis institucijomis ir privačiomis įmonėmis padedant didinti visuomenės pasitikėjimą kovojant su korupcija“. Taip pripažįstamos visų vienuolikoje valstybių narių septyniolikoje projektų dalyvavusių subjektų pastangos.

Šią iniciatyvą Regioninės ir miestų plėtros politikos generalinis direktoratas pradėjo 2015 m., paskelbdamas kvietimą pareikšti susidomėjimą ir paskui atrinkdamas projektus bei pilietinės visuomenės organizacijas. **Sąžiningumo paktas** – tai perkančiosios organizacijos ir viešosioms sutartims pasiūlymus teikiančių ekonominės veiklos vykdytojų sutartis, pagal kurią jie įsipareigoja neįsivelti į korupciją ir užtikrinti skaidrų viešojo pirkimo procesą. Siekiant užtikrinti atskaitomybę ir teisėtumą, į paktą įtraukta atskira sutartis su pilietinės visuomenės organizacija, stebinčia, ar visos šalys laikosi įsipareigojimų.

Gero administravimo apdovanojimas – tai padėka už ES viešojo administravimo institucijų veiksmus, turėjusius matomą tiesioginį poveikį piliečių gyvenimui. Šį apdovanojimą 2017 m. ombudsmenas įsteigė siekdamas skatinti kompetenciją ES viešųjų paslaugų srityje ir dalijimąsi puikiomis idėjomis bei gerą patirtimi.

PROJEKTAI

ALTERNATYVUS SOCIALINIŲ ĮMONIŲ FINANSAVIMAS ITALIJOJE IR ISPANIJOJE

**BENDRA INVESTICIJŲ
SUMA
899 070 EUR**

**ES ĮNAŠAS
854 115 EUR**

Naudodamiesi ES finansavimu, partnerystę palaikantys Italijos ir Ispanijos regionai sukūrė finansavimo modelius, kuriais siekiama skatinti socialinės ekonomikos augimą

Šiandien Europoje trūksta finansavimo verslo organizacijoms, kurios sprendžia visuomenės patiriamas problemas, pavyzdžiui, susijusias su nedarbu, jaunimo dalyvavimu, atskirtimi ir aplinkos nykimu. Šios organizacijos, kurios bendrai vadinamos socialinėmis įmonėmis, Europoje tesudaro 10 % Europos įmonių ir 7 % užimtumo.

Viena iš pagrindinių tokių mažų investicijų priežasčių yra ta, kad bankai paprastai investuoja į įmones, atsižvelgdami į šių įmonių balansą ir verslo modelį, o aplinkos ir kultūros grąža dažnai įvertinama nepakankamai. Kalbant paprastai, didelės įmonės laikomos saugesne investicija.

Vykdam projektą Novatoriškos finansinės priemonės socialinei ekonomikai remti (angl. *Innovative Financial Instruments in support of the Social Economy*, IFISE) – palaikant dviejų Italijos ir dviejų Ispanijos regionų partnerystę – sukurti nauji finansavimo metodai, siekiant parodyti, kaip labdaros organizacijos, kooperatyvai ir kitos socialinės įmonės galėtų gauti kapitalo. Siekdami nustatyti dabartines modernias finansines priemones, IFISE vykdytojai visoje Europoje išanalizavo 57 atvejus.

Vykdam projektą, daugiausia dėmesio skirta poveikio investicijoms, kuriomis vertinama ir finansinė, ir socialinė grąža (aprašoma kaip dvigubo dugno linijos požiūris), ir sutelktiniam finansavimui, kuriuo naudojantis mažesnės finansavimo sumos surenkamos iš didesnio skaičiaus žmonių.

Siekiant išsiaiškinti, kokio tipo finansavimas geriausiai tinka IFISE regionams, vykdam projektą parengtos visų jų keturių galimybių studijos. Lombardijoje atliekant tyrimą pirmenybė

teikta socialinio poveikio obligacijų galimybėms, o Andalūzijoje, Pjemote ir Valensijoje buvo tirtas socialinio poveikio fondų steigimo perspektyvumas. Nustatyta, kad abu modeliai suderinami su regioninės veiklos finansavimu, pavyzdžiui, iš Europos socialinio fondo (ESF) ir Europos regioninės plėtros fondo (ERPF).

Investicijos į visuomenę

IFISE išvados apibendrintos vadove, kurį galima atsisiųsti iš projekto svetainės. Šis vadovas skirtas vadovaujančiosioms institucijoms, bet padės kiekvienam, norinčiam įgyvendinti modernias finansavimo priemones, kuriomis galima spręsti socialines arba aplinkos problemas.

Su tarptautinių finansų įstaigų ir akademinės bendruomenės pagalba pagal projektą IFISE taip pat rengti mokymai projekto regionuose partneriuose techniniais ir teisiniais socialinio poveikio investicijų aspektais. Šie naudingi projekto patarimai ir gairės paskelbti kaip galima atkartoti mokymo programa.

Tikimasi, kad ilgainiui IFISE finansavimo modeliai bus pradedami taikyti kituose Europos regionuose. Projekto koordinatorių teigimu, tai padaryti bus paprasčiau, jei visoje ES pavyks standartizuoti socialines įmones reglamentuojančius teisės aktus. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://www.finpiemonte.it/lfise-project>

PROJEKTAI

ŽAIDIMO PROGRAMĖLĖ KAIP NAUJOVIŠKAS DARBO MEDŽIOKLĖS BŪDAS

**BENDRA INVESTICIJŲ
SUMA
500 000 EUR**

**ES ĮNAŠAS
350 000 EUR**

Italijos Lacijaus regione vykdamą projektą novatoriškoje skaitmeninėje platformoje suburti darbdaviai ir darbo ieškantys asmenys.

Naudojantis mobiliąja programėle, platformoje *Employerland* siūlomi prie konkrečių poreikių pritaikyti žaidimai ir viktorinos, kuriuose dalyvaudami žmonės gali rasti darbą. Siekdamas pritraukti talentingų kandidatų, prie platformos prisijungė MVĮ ir didelės įmonės iš visos Italijos.

Naujausiomis skaitmeninėmis technologijomis grindžiama programėlė *Employerland* atveria žmogiškųjų išteklių komandoms naujas darbuotojų paieškos galimybes. Nebereikia tradiciškai skelbti laisvų darbo vietų internete arba laikraščiuose ir paskui skaityti gyvenimo aprašymų. Programėlė pirmiausia skirta jaunimui, kuris yra labiau įgudęs naudotis skaitmeninėmis technologijomis kasdienybėje.

Nuo tada, kai platforma pradėjo veikti 2014 m., per programėlę *Employerland*, kurią atsisiuntė daugiau kaip 100 000 naudotojų, darbą susirado apie 1 000 kvalifikuotų žmonių. Be to, platformoje yra užsiregistravusių daugiau kaip 800 įmonių, įskaitant tokius žinomiausius darbdavius kaip *Ferrovie dello Stato Italiane*, *Oracle*, *Pirelli*, *Lamborghini*, *Luxottica*, *Bosch*, *Salini Impregilo*, *PwC* ir *Nestlé*.

Employerland komanda taip pat surengė daugiau kaip 50 įmonių renginių, o į kelias darbo muges atvyko daugiau kaip 15 000 jaunuolių.

Ieškantieji darbo gali atsisiųsti programėlę į mobilųjį telefoną arba planšetę. Tada jie užregistruoja savo profilį platformoje ir pradeda ieškoti prie konkrečių poreikių pritaikytų žaidimų ir darbų. Naudotojai dalyvauja virtualiuose iššūkiuose, atsako į klausimus apie konkrečią įmonę, kad gautų taškų, ir

demonstruoja savo gebėjimus. Žaidimo laimėtojas gali susitikti su įmonės žmogiškųjų išteklių komanda ir turi puikią galimybę gauti darbą.

Be to, geriausių rezultatus kai kuriuose žaidimuose pasiekusiems dalyviams išduodamas specialus „Gebėjimų pasas“, atveriantis kelią į pokalbius per renginius, kuriuose dalyvauja įmonės.

Įmonės šia platforma gali naudotis norėdamos gerinti savo profilį darbo rinkoje, reklamuodamos pareigybes tiesiai programėlėje arba per *Employerland* renginius. Dalyvaudami šiame procese, darbdaviai gali nustatyti savo įdarbinimo reikalavimus per žaidimą arba konkursą, kuris yra pritaikytas prie konkrečių jo poreikių. Be to, naudodamiesi programėle, jie gali įgyvendinti prekių ženklų propagavimo kampanijas, kad galėtų pritraukti talentingų žmonių.

Talentų paieška

Taikant *Employerland* suteiktą prie konkrečių poreikių pritaikytą metodą, įmonėms lengviau mažinti savo įdarbinimo išlaidas ir didinti atrankos procesų efektyvumą, nes talentingi kandidatai testus atlieka tik jei yra motyvuoti dirbti atitinkamoje įmonėje. Platformoje taip pat sukurta speciali erdvė, kurioje darbdaviai, rengdami testus ir viktorinas, gali bendrauti su esamais darbuotojais arba juos mokyti.

Employerland gali vadintis pirmąja mobiliąja programėle, teikiančia žmonių dalyvavimu socialiniuose žaidimuose grindžiamus įdarbinimo išteklius. Projektas buvo sukurtas kaip pradedančioji įmonė, gavusi paramą iš Europos regioninės plėtros fondo, Lacijaus regiono ir privataus neformalaus investuotojo. Iki šiol vykdamą šią sėkmingą veiklą įmonėje *Employerland* sukurtos devynios darbo vietos. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://www.employerland.it>

PROJEKTAI

VIDURIO EUROPOS MUZIEJAI SVEIKINASI SU PLATESNE PUBLIKA

**BENDRA INVESTICIJŲ
SUMA
2 579 255 EUR**

**ES ĮNAŠAS
2 091 160 EUR**

Prieigai ir mokymosi medžiagai taikant įtraukius INTERREG programos lėšomis finansuojamus metodus, padidintas Vidurio Europos kultūros paveldo prieinamumas.

Europos Sąjungoje tiek daug kultūros traukos taškų, kad vietų, kuriose būtų galima sužinoti apie turtingą Europos paveldą ir istoriją, tikrai netrūksta. Deja, neįgaliesiems mėgautis šiais muziejais ir meno galerijomis ne visada paprasta.

Įrengus riboto judumo lankytojams skirtus lifthus ir įlipimo rampas, šią problemą galima išspręsti tik iš dalies. Dėl įvairios kitų tipų negalios – pažinimo, jutiminių ir laikinųjų sutrikimų – reikia geriau išsiaiškinti prieinamumo kliūtis.

Vykdamas INTERREG Vidurio Europos programos lėšomis finansuojamą projektą COME-IN!, mažiesiems ir vidutinio dydžio ES muziejams padedama atverti savo duris platesnei visuomenei. Pagerinus galimybes naudotis mokymosi medžiaga ir jo kokybę, dabar susipažinti su kultūros paveldu ir juo džiaugtis gali daugiau žmonių.

Vykdamas projektą, parengtos naudingos muziejams skirtos gairės bei mokymai ir pradėtas taikyti naujas novatoriškas ženklas, suteikiamas muziejams, kurie atitinka patobulintus prieinamumo standartus.

14 organizacijų apimančioje koalicijoje COME-IN! dalyvauja muziejai iš Austrijos, Kroatijos, Vokietijos, Italijos, Lenkijos ir Slovėnijos. Jos akademikų, mokymo institucijų ir politikos formuotojų tinklas labai norėjo įtraukti neįgaliuosius, kad galėtų geriau suprasti dabartines mėgautis kultūros paveldu truk-

dančias kliūtis. Todėl, prieš pradėdant diegti bandomąsias sistemas dalyvaujančiuosiuose regionuose, konsultuotasi su neįgaliųjų asociacijomis ir viešosiomis institucijomis.

Atvirų durų politika

COME-IN! parengė bendrą gairių rinkinį, kuriuo paveldo vietos gali naudotis siekdamos užtikrinti prieinamumą visiems savo lankytojams. Kad muziejų operatoriams būtų lengviau įgyvendinti šiuos aukštus standartus, jie iš COME-IN! svetainės gali atsisiųsti mokymo vadovą.

Remiantis projekto metu partnerių įgyta patirtimi, imta taikyti COME-IN! ženklą, kad būtų galima atpažinti šias gaires atitinkančius muziejus. Nors vietos ir nacionaliniu lygmenimis panašių ženklų jau yra, šioje ženklo suteikimo sistemoje pirmąkart bus atsižvelgiama į visų tipų negalią. Ženklas bus propaguojamas tarpvalstybiniu lygmeniu, kad jo taip pat galėtų siekti kitose nei Vidurio Europos šalyse veikiančios muziejai.

Iš pradžių ženklą buvo numatyta suteikti muziejams, bet dabar jo taikymo sritis išplėsta, kad būtų galima teikti paraišką dėl bet kurio kultūros traukos taško arba renginio, kurio darbotvarkėje prieinamumas užima vieną iš svarbiausių vietų. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://bit.ly/2LX7NOX>

DARBOTVARKĖ

LAPKRIČIO 14–15 D.

Briuselis (BE)

Konferencija PAŽANGIEJI REGIONAI 3.0. Pertvarka įgyvendinant pažangiąją specializaciją

LAPKRIČIO 28–29 D.

Milanas (IT)

3-iasis metinis Europos strategijos dėl Alpių regiono forumas

2020 M. SAUSIO 30–31 D.

Portas (PT)

2020 m. miestų forumas

TEISINIS PRANEŠIMAS

Nei Europos Komisija, nei joks Komisijos vardu veikiantis asmuo nėra atsakingas už toliau pateikiamos informacijos naudojimą.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2019

PDF 1725-8227 KN-LR-19-070-LT-N

© Europos Sąjunga, 2019

Leidžiama atgaminti, jei nurodomas šaltinis.

Pakartotinio Europos Komisijos dokumentų naudojimo tvarka reglamentuojama Sprendimu 2011/833/ES (OL L 330, 2011 12 14, p. 39).

Naudoti ir atgaminti nuotraukas ar kitą medžiagą, kurios autorių teisės nepriklauso ES, galima tik turint autorių teisų turėtojo leidimą.

Printed by Bietlot in Belgium

Šis žurnalas spausdinamas anglų, bulgarų, graikų, ispanų, italų, lenkų, prancūzų, rumunų ir vokiečių kalbomis naudojant perdirbtą popierių. Internetu jį galima skaityti 22 kalbomis adresu http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/information/publications/panorama-magazine/

Šio numerio turinys buvo baigtas rengti 2019 m. spalio mėn.

NUOTRAUKOS (PUSLAPIAI):

Viršelis: © „iStock“ / „olgagorovenko“

3 puslapis: © Europos Sąjunga

13 puslapis: © „Energy Cells GR“; „Librarian“; © „Connect Innovation“; © „Stockholms stad“

14 puslapis: © „CobBauge“; © Franziska Drasdo; © „Ecomare“; © „Capture“; © „Ecomare“

15 puslapis: © „iStock“ / „AlexRaths“; © EUMINT; © „Wise project“; © „iStock“ / „SeregaYu“; © „iStock“ / „AliquisNJ“

16 puslapis: © „Climate Alliance“; © „Citywalk“; © „iStock“ / „balticboy“; © WTCB

17 puslapis: © „Orsi Academy“; © „iStock“ / „Chinnapong“; © CAWT; © „Oulu Sote Labs“; © „iStock“ / „SDI productions“

20 puslapis: © „iStock“ / „jipopba“

22 puslapis: © „iStock“ / „Photographer CW“

24 puslapis: © Danijos verslo skatinimo valdyba

27 puslapis: © „iStock“ / „Yuri_Arcurs“; © „iStock“ / „jhorrocks“

28 puslapis: © „iStock“ / „J2R“

29 puslapis: © „iStock“ / „Tomml“

30 puslapis: © „iStock“ / Luis Fonseca

31 puslapis: © „CCDR Algarve“

32 puslapis: © „iStock“ / „badahos“

34 puslapis: © Francesca Fumagalli

35 puslapis: © „iStock“ / „Solstock“

36 puslapis: © „Orquestra Geração“

37 puslapis: © CC BY-SA 4.0 / „Joseolgon“ (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.en>); © Inês Pinto da Costa

40 puslapis: © Europos Sąjunga

42 puslapis: © „iStock“ / „hepatus“

45 puslapis: © Europos Sąjunga

46 puslapis: © Žemutinės Saksonijos vyriausybė, Vokietija

47 puslapis: © „iStock“ / Ian Dyball

48 puslapis: © „iStock“ / „busracavus“

49 puslapis: © „iStock“ / „xavieramau“

50 puslapis: © Luca Laureati

LIKITE PRISIJUNGĘ

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

[@EUinmyRegion](https://twitter.com/EUinmyRegion)

[EUinmyRegion](https://www.facebook.com/EUinmyRegion)

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

[EUinmyRegion](https://www.youtube.com/EUinmyRegion)

[euinmyregion](https://www.instagram.com/euinmyregion)

ec.europa.eu/commission/2014-2019/hahn_en
[@JHahnEU](https://twitter.com/JHahnEU)

■ Europos Sąjungos
leidinių biuras

Europos Komisija
 Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas
 Komunikacijų skyrius – Agnès Monfret
 Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
 E. paštas: regio-panorama@ec.europa.eu